

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2119140

**HODNOTENIE LOKALIZAČNÝCH A REALIZAČNÝCH
PREDPOKLADOV PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU
VO VYBRANOM MIKROREGIÓNE**

2010

Bc. Tomáš KOZOLKA

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**HODNOTENIE LOKALIZAČNÝCH A REALIZAČNÝCH
PREDPOKLADOV PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU
VO VYBRANOM MIKROREGIÓNE**

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	3.3.5. verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra regionálneho rozvoja
Školiteľ:	Ing. Viera Papcunová, PhD.

Nitra 2010

Bc. Tomáš KOZOLKA

Čestné vyhlásenie

Podpísaný Bc. Tomáš KOZOLKA vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Hodnotenie lokalizačných a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu vo vybranom mikroregióne“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 25. apríla 2010

Bc. Tomáš Kozolka

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Ing. Viere Papcunovej, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Bc. Tomáš Kozolka

Hodnotenie lokalizačných a realizačných predpokladov pre cestovný ruch vo vybranom mikroregióne.

Diplomová práca, FEŠRR SPU in Nitre

Počet strán: 68, počet tabuliek: 10, počet príloh: 2

Cestovný ruch patrí v súčasnej dynamicky sa rozvíjajúcej spoločnosti medzi najrýchlejšie rastúce ekonomické sektory a príjmy z podnikania v cestovnom ruchu prispievajú k skvalitneniu životných podmienok obyvateľstva.

K rozvoju cestovného ruchu sú potrebné lokalizačné a realizačné predpoklady. Medzi lokalizačné faktory rozvoja cestovného ruchu zaraďujeme prírodné podmienky, kultúrno-historické podmienky a organizované podujatia. Medzi realizačné faktory rozvoja cestovného ruchu zaraďujeme ubytovacie zariadenia, stravovacie zariadenia, zariadenia infraštruktúry cestovného ruchu a kapacity všeobecnej infraštruktúry.

Cieľom tejto diplomovej práce bolo hodnotenie lokalizačných a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu vo vybranom regióne. Predmetom hodnotenia bol v metodike stanovený mikroregión „Požitavie – Širočina“. Lokalizačné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu v mikroregióne „Požitavie – Širočina“ sú na veľmi dobrej úrovni. Nachádzajú sa tu Arborétum Mlyňany, Veľký Inovec, pamätník prvej víťaznej bitky proti Turkom, nálezisko Pyxidy, a mnohé iné, ktoré predurčujú územie najmä k poznávaciemu cestovnému ruchu.

Realizačné faktory rozvoja cestovného ruchu nie sú vybudované na uspokojivej úrovni. Ubytovacie zariadenia sa nachádzajú len v siedmych obciach. Stravovanie je poskytované len v obciach Volkovce a Tesárske Mlyňany. Turisticko - informačná kancelária sa nachádza v obci Vieska nad Žitavou v blízkosti Arboréta Mlyňany.

Mikroregión „Požitavie – Širočina“ má predpoklad pre rozvoj cestovného ruchu v oblasti agroturistiky, cykloturistiky a diverzifikácií poľnohospodárskych činností smerom k rybolovu, poľovníctvu, jazdectvu a vinohradníctvu.

Kľúčové slová: Cestovný ruch, Vidiecky cestovný ruch, Agroturistika, Lokalizačné faktory, Realizačné faktory, Mikroregión, Požitavie – Širočina.

Abstract

Bc. Tomáš Kozolka

Assessment of localization and feasibility conditions for tourism in selected micro-region

Diploma thesis, FEŠRR SPU in Nitra

Number of pages: 68, number of tables: 10, number of additions: 2

Tourism is the fastest growing economic sector in the current dynamic growing society. The earnings from business in tourism contribute to the improvement of living conditions of the population.

For the development of tourism are needed specific localization and feasibility conditions. Between the localization factors of developing tourism rank natural conditions, cultural and historical conditions and organized events. The feasibility factors of development tourism include accommodation facilities, catering establishments, tourism infrastructure and capacity of general infrastructure.

The aim of this thesis was the assessment of localization and feasibility conditions for the development tourism in the selected region. The subject of the assessment methodology was set the micro-region Požitavie – Širočina.

Localization conditions for the development of tourism in the micro-region Požitavie – Širočina are very good. There are Arborétum Mlyňany, Veľký Inovec, the memorial of the first battle against the Turks, site of Pyxidis, and many others, which predetermine the area to the cognitive tourism.

Feasibility factors of development tourism aren't built on a satisfactory level. Accommodation facilities are only in the seven villages. Catering establishments are located in the villages Volkovce and Tesárske Mlyňany. Tourist-information office is in the village Vieska nad Žitavou near the Arborétum Mlyňany.

Micro-region Požitavie – Širočina has a condition for the development of tourism in agro- tourism, cycling and diversification of agricultural activities towards fishing, hunting, riding and vineculture.

Key words:

Tourism, Rural tourism, Agro-tourism, Localization factors, Feasibility factors, Micro-region, Požitavie – Širočina.

Obsah

Obsah	6
Zoznam skratiek a značiek.....	7
Úvod	8
1 PREHLAD RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ.....	9
1.1 Cestovný ruch a vidiecky cestovný ruch	9
1.2 Lokalizačné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu	11
1.3 Realizačné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu	13
1.4 Vplyv cestovného ruchu na rozvoj regiónu.....	15
1.5 Problémy spojené s rozvojom cestovného ruchu	17
1.6 Finančná podpora cestovného ruchu v SR.....	19
2 CIEĽ PRÁCE	23
3 METODIKA PRÁCE	24
3.1 Materiál	24
3.2 Metódy práce	25
4 VÝSLEDKY PRÁCE.....	27
4.1 Mikroregión POŽITAVIE – ŠIROČINA	27
4.1.1 Charakteristika územia	27
4.1.2 Vznik a vývoj mikroregionálneho združenia	29
4.2 Hodnotenie lokalizačných predpokladov	30
4.2.1 Prírodné podmienky	30
4.2.2 Kultúrno - historické podmienky	37
4.3 Hodnotenie realizačných predpokladov	42
4.3.1 Ubytovacie zariadenia	42
4.3.2 Stravovacie zariadenia.....	45
4.3.3 Infraštruktúra cestovného ruchu	46
4.3.4 Všeobecná infraštruktúra	46
4.4 SWOT analýza	52
5 NÁVRHY NA VYUŽITIE VÝSLEDKOV	54
6 ZÁVER.....	56
7 POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE INFORMÁCIÍ	57
8 PRÍLOHY	62

Zoznam skratiek a značiek

CK	cestovná kancelária
CR	cestovný ruch
EPFRV	európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ERDF	európsky fond regionálneho rozvoja
EÚ	Európska únia
ISRÚ	integrovaná stratégia rozvoja územia
KÚ	katastrálne územie
MAS	miestna akčná skupina
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
NUTS	nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OP	operačný program
OP KaHR	Operačný program konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OZ	občianske združenie
ROP	Regionálny operačný program
SACR	Slovenská agentúra pre cestovný ruch
SK	slovenská koruna
SOP	sektorový operačný program
SR	Slovenská republika
TIK	turisticko informačná kancelária
TTP	trvalo trávnaté porasty

Úvod

Cestovný ruch je významným prvkom, ktorý vplýva na rozvoj regiónov a na kvalitu života obyvateľov. Vo svetovom hospodárstve mu patrí tretie miesto v objeme vyprodukovaných príjmov medzi hospodárskymi odvetvami pričom každoročne vyprodukuje miliardy eur. Významné miesto v oblasti turistiky a trávenia voľného času v súčasnosti získava vidiecky cestovný ruch, ktorý sa vyznačuje zlepšením životných podmienok na vidieku.

Jednou z možností pre rozvoj cestovného ruchu je agroturistika, ktorá slúži na diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam a realizujú ju miestne pôdohospodárske podniky pre obyvateľov z mesta, ktorí chcú tráviť svoj voľný čas na vidieku pracovnou činnosťou pre miestne družstvá.

Ďalšou možnosťou je rozvoj cestovného ruchu prostredníctvom malých rodinných ubytovacích kapacít. Príjmy z tejto činnosti môžu prispieť k lepšiemu životu obyvateľov na vidieku a taktiež k obnove vidieka.

Avšak pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu je potrebné mať dostatočne veľkú základňu lokalizačných faktorov, ktorá by poskytovala možnosti pre trávenie voľných chvíľ turistov a návštevníkov. Medzi lokalizačné faktory rozvoja cestovného ruchu zaraďujeme buď prírodné podmienky, alebo kultúrno – historické podmienky, ktoré sú v danej lokalite už niekoľko desaťročí. Medzi lokalizačné faktory tiež patria organizované podujatia obyvateľmi, obcami prípadne občianskymi združeniami.

Realizačné faktory rozvoja cestovného ruchu dopĺňajú poskytovanie komplexných služieb v oblasti turistiky. Medzi tieto zaraďujeme všetky zariadenia, ktoré vytvoril človek a slúžia na ubytovanie, stravovanie, informovanie a pod. Taktiež sem zaraďujeme infraštruktúrne vybavenie územia, poskytované služby a zariadenia pre trávenie voľného času.

Problematika cestovného ruchu zaujíma významné miesto medzi ekonomickými odvetvami v záujmovom území mikroregiónu „Požitavie – Širočina.“ Taktiež je definovaná vo všetkých strategických dokumentoch ako sú Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a Integrovaná stratégia rozvoja územia. Pre potreby občianskeho združenia pre rozvoj mikroregiónu „Požitavie – Širočina“ som sa rozhodol vypracovať aktuálnu štúdiu z oblasti hodnotenia lokalizačných a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu v mikroregióne „Požitavie – Širočina“.

1 PREHLAD RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

1.1 Cestovný ruch a vidiecky cestovný ruch

S postupným rozvojom ľudskej spoločnosti a s nástupom priemyselnej revolúcie v 20.storočí nastáva aj rozvoj cestovného ruchu, ako významného prvku národného hospodárstva. Svetová organizácia cestovného ruchu (2009) pokladá cestovný ruch za jeden z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich sektorov svetového hospodárstva. Taktiež cestovný ruch poskytuje rôzne ekonomické úžitky v iných sektoroch : telekomunikácie, poľnohospodárstvo, stavebníctvo a pod. V rozvinutých krajinách tvoria príjmy z cestovného ruchu jednu z hlavných zložiek príjmov miestneho obyvateľstva .

Otepka - Habán (2007) sú tiež podobného názoru. Cestovný ruch je jedným z najväčších zamestnávateľov a jedným z najvýnosnejších odvetví vo svetovom hospodárstve. Práve cestovnému ruchu patrí tretie miesto vo výške obratu a rozsahu svojej činnosti. Výnosnejší je už len obchod s ropou, ropnými produktami a s automobilmi.

Diaz (2001) tvrdí, že odvetvie cestovného ruchu je odvetvím služieb, ktoré poskytuje konkrétne a kvantifikovateľné príležitosti pre všetky krajiny a národy bez ohľadu na úroveň ich rozvoja. Pre mnoho krajín je cestovný ruch základným pilierom ich rozvojového procesu, kým pre iné štáty a malé ekonomiky je jediným zdrojom devízových príjmov a zamestnanosti, čím zabezpečuje hospodársky rozvoj krajiny

Kovačic (2007) uvádza že vo vedeckých kruhoch sa používa vyše 200 rozličných definícií cestovného ruchu, ktoré vymedzujú jeho podstatu. Pod pojmom cestovný ruch rozumie súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb súvisiacich s cestovaním a pobytom osôb mimo miesta trvalého bydliska a zvyčajne vo voľnom čase za účelom odpočinku, poznávania, rozptýlenia a zábavy, kultúrneho a športového využitia, zdravia, služobných ciest a získania komplexného zážitku .

Kaspar (1995) tvrdí, že cestovný ruch je výsledkom cestovania ako dočasnej zmeny miesta pobytu osôb, pričom miesto pobytu nie je trvalým miestom pobytu a ani zamestnania. Účastník cestovného ruchu, nie je izolovaný subjekt, ale na okolie je naviazaný rôznymi vzťahmi a javmi, ktoré ho ovplyvňujú

Novacká (1996) definuje cestovný ruch ako súbor aktivít v určitom prostredí, ktoré uspokojujú potreby ľudí s cestovaním mimo ich trvalé bydlisko, bez ohľadu na to čo bolo motívom ich cestovania: relax, nepravidelné povinnosti a pod.

Americkí autori McIntosh- Goeldner (1984) charakterizujú cestovný ruch ako súhrn javov a vzťahov vznikajúcich vo vzájomnej interakcii účastníkov cestovného ruchu dodávateľov služieb, predstaviteľov štátnej správy a samosprávy a miestneho obyvateľstva v procese prilákania a uspokojenia potrieb turistov. Je založený z aktivít a služieb, ktoré sa podieľajú na vytváraní dojmov účastníka cestovného ruchu. K takýmto službám patria najmä dopravné, ubytovacie, pohostinské, zábavné, obchodné, zdravotnícke a ďalšie služby dostupné pre jednotlivcom alebo skupinám, ktoré cestujú mimo miesta svojho domova.

Horner – Swarbrooke (2003) sú toho názoru, že definícia cestovného ruchu má niekoľko zložiek. Všeobecne cestovný ruch definujú ako krátkodobý presun ľudí mimo miesto ich trvalého pobytu za účelom vykonávania príjemných činností. Avšak táto definícia nevystihuje pravú podstatu cestovného ruchu, pretože nezahrňuje lukratívnu oblasť služobných ciest, kde hlavným motívom nie je zábava, ale práca.

Postupný vývoj cestovného ruchu je podľa Balážovej – Papcunovej (2007) od začiatku spájaný s oddychom a regeneráciou duševných a fyzických síl po práci. S vývojom spoločnosti a s požiadavkami trhu sa vyprofilovali aj rôzne iné dôvody pre cestovanie za oddychom : jazykové zdokonalenie, poznávanie iných kultúr, návšteva historických pamiatok atď. Podľa autoriek Slovensko ako prevažne vidiecka krajina je predurčená najmä na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, pretože na úrovni NUTS IV je na Slovensku vymedzených 39 vidieckych regiónov, 31 prechodných regiónov a len 9 urbanizovaných mestských regiónov. Vidiecke regióny zaberajú z celkovej rozlohy Slovenska takmer 60 %, v ktorých žije cez 40 % obyvateľov.

Gučík (1996) definuje vidiecky cestovný ruch ako formu cestovného ruchu, ktorá zahŕňa súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb spojených s cestovaním a pobytom ľudí vo vidieckom prostredí. Zvyčajne ide o činnosti spojené s návratom k prírode, s možnosťou ubytovania v rodinných vidieckych domoch, ako aj s možnosťou vlastnej prípravy stravy či s vykonávaním rôznych pracovných činností spojených so životom na vidieku.

Podľa Novackej et al. (2001) je vidiecky cestovný ruch osobitná forma rekreácie s využitím všetkých daností vidieka. V spojení s poľnohospodárskymi pracovnými aktivitami hovoríme o poľnohospodárskom cestovnom ruchu –

agroturizme. Podnikateľ v agroturizme poskytuje nielen základné služby (ubytovanie, stravovanie), ale aj rôzne iné aktivity ako napr. starostlivosť o kone, jazda na koni, chov oviec, hovädzieho dobytku. Z rastlinnej výroby sa uvádzajú napr. pestovanie viniča spojená s ochutnávkou vín, starostlivosť o ovocné stromy, žatva a dožinkové slávnosti a pod.

Slovenská agentúra pre cestovný ruch (2009) popisuje vidiecky cestovný ruch ako činnosť spojenú s návratom k prírode, s možnosťou ubytovania vo vidieckych domoch a s vykonávaním rôznych činností typických pre vidiek. Pre načerpanie nových síl pomocou aktívneho odpočinku sú najvhodnejšie agro- a eko zariadenia lokalizované na vidieku v neporušenej prírode. Pre náročných spotrebiteľov, ktorí majú záujem o netradičné zážitky sú určené ranče, farmy, salaše a hospodárske dvory, v ktorých si majú možnosť vyskúšať tradičné remeslá ako napr. kŕmenie zvierat, dojenie, výroba syra, žatevné práce, zber ovocia a pod.

Združenie podnikateľov agroturistiky Slovenska (1993) syntetizovalo viacero definícií vidieckeho cestovného ruchu, čoho výsledkom je vidiecky cestovný ruch ako súbor rekreačných aktivít a aktivít voľného času, ktoré sa viažu na prostredie vidieckeho osídlenia a sú odlišné od civilizačných rekreačných aktivít, lebo formou ich realizácie znamenajú určitým spôsobom návrat k prírode. Vo všeobecnosti pod vidieckou rekreáciou chápú rekreačné činnosti na vidieku s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch, alebo v komerčných ubytovacích zariadeniach v tomto prostredí. Patria sem služby charakteristické pre cestovný ruch, ale sú lokalizované vo vidieckom prostredí.

Podľa Ministerstva hospodárstva SR (2007) je vidiecky cestovný ruch na Slovensku relatívne mladá forma cestovného ruchu. Vidiecky cestovný ruch definuje ako využívanie voľného času na vidieku rôznymi rekreačnými činnosťami s možnosťou ubytovania v rodinách, prípadne vidieckych zariadeniach. V zahraničí neustále rastie záujem o poznávanie života na vidieku, čo Slovensku dáva výhody na uplatnenie sa na medzinárodnom trhu vidieckej turistiky.

1.2 Lokalizačné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu

Balážová – Papcunová (2007) definujú ponuku cestovného ruchu ako súbor tovarov, služieb a voľných statkov, ktoré ovplyvňujú tzv. „konečný efekt“. Konečný efekt sa hodnotí zo strany účastníkov cestovného ruchu prostredníctvom uspokojovania

ich potrieb a zo strany zariadení cestovného ruchu, ktorým prináša úžitky v podobe tržieb. Nositeľmi ponuky cestovného ruchu sú:

- Zariadenia cestovného ruchu
- Strediská cestovného ruchu s ich potenciálom
- Organizácie a inštitúcie cestovného ruchu

Novacká et al. (2001) uvádzajú, že stredisko cestovného ruchu vytvára pre účastníka cestovného ruchu určité podmienky, pre ktoré sa účastník rozhodol navštíviť dané stredisko – cieľ dovolenky. Produkt strediska cestovného ruchu je teda výsledkom celého radu balíkov služieb dostupných pre zákazníka, ktoré v danej lokalite spotrebováva. Avšak niektoré produkty ponuky strediska cestovného ruchu sú produkované len nepriamo, napr. ochrana prírody a krajiny, zachovanie tradícií, vybudovanie turistických chodníkov a pod.

Podľa Kovačica (2007) tvorí objekt cestovného ruchu nositeľa ponuky produktu, ktorý je predmetom spotreby a tvorí ho cieľové miesto, podniky a inštitúcie cestovného ruchu. Dôležitým faktorom pri uspokojovaní potrieb návštevníkov na strane ponuky je spolupráca medzi všetkými nositeľmi ponuky.

Horner – Swarbrooke (2003) sú toho názoru, že ponuku cestovného ruchu tvoria: cestovné kancelárie, *cestovné agentúry*, *ubytovacie zariadenia*, *stravovacie zariadenia a dopravné služby*.

Otepka – Habán (2004) tvrdia, že lokalizačné faktory sú aktivity cestovného ruchu umiestnené v určitej oblasti. Rozdeľujú sa :

- *Prírodné predpoklady* – súvisia s rozmanitosťou prírodných podmienok. Určité zvláštnosti jednej lokality tvoria komparatívnu výhodu oproti inej lokalite, ktorej daná zaujímavosť chýba. Medzi takéto prírodné zaujímavosti zaraďujú : reliéf (skalné mestá, pohoria, sopečné javy, krasové javy), klíma (teplota, množstvo zrážok, dĺžka slnečného svitu, vlhkosť vzduchu a pod.) hydrologické pomery (povrchové vody, podzemné vody, minerálne pramene, termálne pramene s liečivými účinkami), rastlinstvo a živočíšstvo.
- *Kultúrne predpoklady* – sú úzko spojené s historickým vývojom daného územia. Medzi najprítlačlivejšie pre účastníkov cestovného ruchu patria architektonické diela jednotlivých historických slohov, múzeá, galérie, archeologické lokality, technické pamiatky, pamiatky ľudovej architektúry a pod.

Balážová – Papcunová (2007) tiež uvádzajú, že primárna ponuka cestovného ruchu pozostáva z prírodného a kultúrno-historického potenciálu krajiny doplneného o organizované podujatia. Organizované podujatia môžu byť rôzneho zamerania, napr. kultúrne podujatia, športové udalosti medzinárodného alebo národného významu, politicko – spoločenské udalosti, obchodné podujatia.

Lopušný (2001) charakterizuje lokalizačné predpoklady ako súhrn faktorov rozdielneho významu a vplyvu. Hlavnou podmienkou pre realizáciu CR sú klimatické podmienky (podnebie). Ďalším podstatným faktorom sú hydrologické pomery, ktoré sú tvorené povrchovými vodami (vodné toky, rybníky, jazerá, moria, oceány). Významné postavenie majú tiež predpoklady, ako sú termálne a minerálne pramene či podzemné vody. Podľa autora do určitej miery vplýva na CR aj fauna a flóra.

Jarábková (2002) zaraďuje medzi lokalizačné kritériá atraktivitu reliéfu, vegetácie, hydrologických pomerov a kultúrno-historických predpokladov územia a ich úroveň hodnotí pomocou indikátorov:

- Nadmorská výška stredu obce
- Podiel lesa z celkovej výmery obce
- Výskyt termálnych prameňov
- Počet objektov národných kultúrnych pamiatok

Podľa Ministerstva hospodárstva SR (2007) je územie Slovenska rozlohou nevelké, avšak bohaté na atraktivitu cestovného ruchu. Z hľadiska polohy v Európe a rozmanitosťou turistických aktivít je Slovensko veľmi podobné krajinám Rakúsko a Švajčiarsko. Potenciál cestovného ruchu na Slovensku je rozsiahly a pokrývajúci takmer všetky druhy a formy cestovného ruchu. Pre letný cestovný ruch sú dôležité turistické chodníky (cca 12 tisíc km), historické pamiatky (hrady, zámky, námestia a pod.) a termálne a minerálne pramene (pobyt pri vode). Zimný cestovný ruch je charakteristický pre hory a horské oblasti, ktoré zaberajú 62 % rozlohy územia. Ministerstvo v súčasnosti eviduje na Slovensku viac ako 350 lyžiarskych areálov. So spoločným využitím lyžiarskych stredísk a termálnych kúpalísk, príp. kúpeľníctva sa dá zabezpečiť aktívny celoročný cestovný ruch v danej oblasti.

1.3 Realizačné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu

Balážová – Papcunová (2007) definujú sekundárnu ponuku cestovného ruchu ako realizačné predpoklady, ktoré obyčajne nie sú hlavným cieľom cestovného ruchu,

avšak cestovný ruch bez ich existencie by nebol možný. Sekundárna ponuka cestovného ruchu pozostáva :

- Infraštruktúra cestovného ruchu (ubytovacie zariadenia, stravovacie zariadenia, sprostredkovatelia služieb a pod.)
- Všeobecná infraštruktúra cestovného ruchu (zariadenia obchodnej siete, športovo – rekreačné zariadenia, kultúrno – spoločenské zariadenia, zdravotnícke zariadenia a pod.)
- Inštitúcie cestovného ruchu

Jarábková (2005) zaraďuje medzi realizačné faktory rozvoja CR komunikačnú napojenosť obce a jednotlivé zložky infraštruktúry CR, ktorú charakterizujeme podľa kvality komunikačného napojenia, to znamená podľa kvality cestnej siete a vzdialenosti od okresného mesta.

Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu podľa Kovačica (2009) tvoria sekundárnu ponuku cestovného ruchu, ktorá je nevyhnutná najmä v regiónoch s lepšími lokalizačnými predpokladmi. Sekundárna ponuka vytvára podmienky na efektívne využívanie primárnej ponuky. Hlavným cieľom sekundárnej ponuky je poskytnúť účastníkovi cestovného ruchu možnosť k aktívnemu tráveniu voľného času. Napĺňanie hlavného cieľa prispieva ku komplexnému uspokojeniu potrieb účastníka cestovného ruchu. Sekundárnu ponuku tvoria: všeobecná infraštruktúra (v rámci nej dopravná infraštruktúra), a infraštruktúra cestovného ruchu (v rámci nej užšie špecifikovaná supraštruktúra cestovného ruchu).

Habán – Otepka (2004) uvádzajú realizačné predpoklady ako možnosti umožňujúce dosiahnuť a využiť faktory rozvoja strediska cestovného ruchu na pobyt, rekreáciu a iné. Patria sem

- Dopravné faktory: patria medzi základné podmienky CR. K nim zaraďujeme dostupnosť a časovú dosiahnuteľnosť územia, kvalitu a bezpečnosť dopravných sietí a dopravných zariadení
- Materiálovo-technické faktory: patria k nim ubytovacie, stravovacie, zábavné, športové a iné zariadenia. Dôležitým pre rozvoj cestovného ruchu sú kapacita a úroveň týchto zariadení.

Jarábková (2002) zdefinovala niekoľko indikátorov pre hodnotenie realizačných kritérií cestovného ruchu:

- Kvalita komunikačného napojenia – cestná sieť
- Vzdialenosť centra od nástupného centra – okresného mesta

-
- Počet ubytovacích zariadení
 - Počet pohostinských stredísk
 - Počet športovo – rekreačných zariadení
 - Počet kultúrno – spoločenských zariadení
 - Počet TIK a CK

1.4 Vplyv cestovného ruchu na rozvoj regiónu

Ondriš et al. (1996) definujú niekoľko oblastí ktoré pôsobia na rozvoj cestovného ruchu a následne pôsobia na rozvoj krajín a regiónov:

- viac voľného času a ekonomické bohatstvo obyvateľov zabezpečuje rozvoj cestovného ruchu
- cestovný ruch pozostáva z poskytovania služieb, ktoré umožňujú uspokojovať rozmanité potreby
- rozvoj dopravy a technickej infraštruktúry tiež významne pomáha k rozvoju CR
- cestovný ruch je významným multiplikátorom rozvoja ekonomiky, ktorý pôsobí napr. na stavebníctvo, textilný priemysel, telekomunikácie a pod.

Otepka – Habán (2004) tvrdia že cestovný ruch pozitívne vplýva na rozvoj územia, krajiny prostredníctvom:

- vplyv na zamestnanosť obyvateľov
- tvorí súčasť hrubého domáceho produktu krajiny a podieľa sa na tvorbe bohatstva krajiny
- prispieva do platobnej bilancie
- prostredníctvom daní tvorí príjem štátneho rozpočtu
- tvorí časť príjmov regionálnych rozpočtov
- priaznivo pôsobí na investičné aktivity

Cestovný ruch podľa autorov pôsobí priaznivo na rozvoj regiónov, nielen cez makroekonomické ukazovatele. Taktiež prináša neekonomické efekty pre miestne obyvateľstvo ako napr. poznávanie krás, kultúr, tradícií a historických pamiatok.

Balážová – Papcunová (2007) tiež delia vplyv cestovného ruchu na ekonomický a neekonomický. Ekonomické ukazovatele sa dajú ľahko kvantifikovať a merať prostredníctvom rôznych ukazovateľov ako napr.

-
- príjmy z cestovného ruchu z miestnych daní (vplyv na veľkosť obecných rozpočtov)
 - znižovanie nezamestnanosti (vplyv na zastavenie migrácie z obcí)
 - zvýšenie príjmov miestneho obyvateľstva (vplyv na kúpyschopnosť obyvateľstva)
 - rozvoj podnikateľských aktivít
 - budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry (vplyv na zvýšenie atraktívnosti územia)

Podľa autoriek neekonomické efekty sa dajú len ťažko vyjadriť prostredníctvom merateľných ukazovateľov. V tomto prípade hovoríme o vplyve na zdravotný stav obyvateľov, ich poznatky a kultúrno-historické znalosti.

Marcouiller (2008) vyzdvihuje hlavne ekonomický prínos cestovania a cestovného ruchu. Tvrdí, že cestovný ruch predstavuje významnú ekonomickú aktivitu, ktorá prispieva k vitalite regionálnej ekonomiky a poskytuje finančné zdroje pre podnikateľov ako aj pre domácnosti. Avšak pre lepšie pochopenie finančných úžitkov, musíme brať do úvahy aj územné hľadisko. Rozdielne úžitky sú v mestských oblastiach, iné zase v prímestských, malomestských a iné sú vo vzdialených vidieckych sídlach.

Domeová – Zeipelt (2007) charakterizujú cestovný ruch a jeho časti vidiecky cestovný ruch a agroturizmus ako dôležité faktory pre vývoj a rozvoj regiónov, ako aj celej krajiny. Podľa autorov má cestovný ruch významný vplyv na :

- rozvoj malých a stredných podnikov v krajine
- tvorba nových pracovných miest
- príležitosť pre zamestnávanie žien
- stabilizácia obyvateľov vo vidieckych regiónoch
- využívanie prírodného, kultúrneho a historického potenciálu krajiny
- prínos kapitálu pre malé územia
- partnerské vzťahy medzi súkromným a verejným sektorom
- oživenie tradícií regiónov

Caldicott (2009) definuje pozitívne dopady rozvoja cestovného ruchu:

- ekonomické prínosy a tvorba nových pracovných miest
- financovanie ochrany životného prostredia
- výmena sociálnych a kultúrnych poznatkov
- vytvorenie nových prírodných rezervácií a chránených území

-
- kladný postoj miestnych vlád a samosprávy
 - zlepšenie stavu miestnej infraštruktúry (školy, vodovody, prírodné rezervácie)
 - vzdelávanie k ochrane prírody

Šimková (2008) považuje za zlomový bod pre rozvoj cestovného ruchu vstup do Európskej únie, ktorá sa vo všeobecnosti zameriava na podporu kvality života, znižovaniu regionálnych rozdielov pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Jedna cesta ako prispieť k atraktívnosti vidieckych regiónov a pomôcť pri riešení problémov poľnohospodárskych podnikov, sú rôzne formy vidieckeho turizmu, špeciálne agroturizmu. Podľa autorky je toto alternatívna cesta poľnohospodárskych podnikov, ktorá môže prispieť k návratu ziskovosti, rastu konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a tvorbe nových pracovných príležitostí. Vidiecky turizmus taktiež môže prispieť k revitalizácii a zdravému životnému prostrediu.

1.5 Problémy spojené s rozvojom cestovného ruchu

Podľa Balážovej – Papcunovej (2007) je s rozvojom cestovného ruchu spojených veľa nepriaznivých vplyvov, pokiaľ sú jednotlivé rozvojové aktivity nekontrolované a majú živelný charakter.

- preťaženosť územia, ničenie prírodnej vegetácie, zvýšené exhaláty z motorových vozidiel
- sociálne napätie medzi účastníkmi cestovného ruchu a miestnym obyvateľstvom
- kriminalita
- devastácia vidieckej architektúry a miešanie mestského životného štýlu s vidieckym.
- rast cenovej hladiny – v atraktívnych oblastiach rýchlo rastú ceny pozemkov, tovarov a služieb, čo má nepriaznivý vplyv na miestne obyvateľstvo.

Ramanauskienė et al. (2007) sú toho názoru že vidiecky turizmus je zložitá oblasť národného hospodárstva. Za hlavný faktor rozvoja vidieckeho cestovného ruchu pokladajú dopyt po tejto službe. Autori zdefinovali niektoré problémy spojené s rozvojom cestovného ruchu, s ktorými sa pri svojom výskume stretli:

- nedostatočné odborné vedomosti a znalosti poskytovateľov služieb
- nízka úroveň konkurencieschopnosti

-
- nedostatok investícií
 - negarantovanie rozmanitosti služieb
 - negarantovanie kvality služieb
 - neudržateľný prístup k prírodným zdrojom

Šimková (2007) identifikuje základné problémy spojené s rozvojom cestovného ruchu, ktoré brzdia podnikateľov vo vidieckom turizme. Ide najmä o :

- absenciu skutočne rozvojových projektov
- chýba vôľa k spolupráci
- neefektívne využívanie miestnych zdrojov
- nedostatočne aktivizovaná lokálna komunita

Ryglová (2007) sa zaoberá problematikou limitujúcich faktorov rozvoja cestovného ruchu. Medzi najvýznamnejšie zaraďuje :

- nedostatočné peňažné prostriedky
- nedostatočná štátna podpora
- nedostatočná informovanosť o tejto pomoci
- nedostupnosť pre malých podnikateľov
- zlá legislatíva, byrokracia
- zlý stav turistickej infraštruktúry
- obavy z intolerancie, zo straty súkromia
- nevedomosť a málo skúseností

Caldicott (2009) zdefinovala niekoľko negatívnych dopadov, ktoré ohrozujú udržateľný rozvoj cestovného ruchu:

- neregulovaný a živelný rozvoj vidieckeho cestovného ruchu vo svete
- rast dopravy na vidieku
- erózia ciest, zväčšovanie púští a pod.
- rast znečistenia životného prostredia – CO₂, odpady, hluk

Šimková (2008) tvrdí, že v mnohých krajinách je vidiecky priestor menej rozvinutý a musí sa zaoberať riešením špecifických problémov. Za najvýznamnejší problém považuje autorka, aby sa zabezpečila udržateľnosť rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a kvality života cez správny pomer *návštevníci – ich počet*.

1.6 Finančná podpora cestovného ruchu v SR

Ministerstva hospodárstva SR (2007) tvrdí, že finančná podpora cestovného ruchu sa od roku 2000 výrazne zlepšila. Do roku 2005 sa cestovný ruch výrazne podporoval z predvstupových fondov EÚ a to prostredníctvom fondu PHARE. V tomto období sa realizovali investičné ako aj neinvestičné aktivity. Podporených bolo 313 projektov v celkovej hodnote viac ako 400 mil. SK (13,28 mil. EUR).

Ministerstvo hospodárstva SR (2007) uvádza, že v skrátenom programovom období 2004-2006 bol rozvoj cestovného ruchu podporovaný zo štrukturálnych fondov EÚ. Podpora rozvoja cestovného ruchu bola jednou z dvoch priorít SOP Priemysel a služby. Realizované boli tri opatrenia:

- Podpora aktivít verejného sektora – 23 projektov v hodnote 1,461 mld. SK (48,5 mil. EUR)
- Podpora podnikateľských aktivít v CR – 40 projektov v hodnote 1,3 mld. SK (43,15 mil. EUR)
- SACR (propagácia SR vo svete, informačný systém CR v SR) – 600 mil. Sk (19,9 mil. EUR)

Ministerstvo taktiež zriadilo na podporu cestovného ruchu z finančných prostriedkov štátneho rozpočtu „*Schému podpory rozvoja cestovného ruchu v SR č.6*“ . V období rokov 2004 – 2006 bolo prostredníctvom tejto schémy podporených 66 projektov s nenávratným finančným príspevkom 106 mil. SK. (3,52 mil. EUR)

Pre súčasné plánovacie obdobie 2007-2013 sú najvýznamnejším nástrojom podpory rozvoja cestovného ruchu štrukturálne fondy EÚ. Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013 (2007), ako základný strategický dokument pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ, definuje podporu pre oblasť cestovného ruchu prostredníctvom Regionálneho operačného programu (podpora aktivít verejnej správy) , OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu).

V Regionálnom operačnom programe (2007) je pre rozvoj cestovného ruchu určená *prioritná os č. 3 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu*. Cieľ prioritnej osi je zadaný ako „Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a rozvoja turizmu“. Zameranie danej prioritnej osi je najmä na rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu (parkoviská, verejné WC, informačné tabule, cyklotrasy, chodníky, odpočívadlá a pod.), pričom žiadateľmi o nenávratnú finančnú

pomoc môžu byť len obce/mestá, ktoré na základe územného rozdelenia SR patria medzi póly rastu. Štrukturálny fond určený na podporu ROP je ERDF, pričom na prioritnú os 3 je určených 190 400 000 EUR. Verejné zdroje SR zabezpečujú 33 600 000 EUR. Z uvedeného vyplýva že miera kofinancovania je 85 %

Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (2009) sa taktiež zameriava na podporu rozvoja cestovného ruchu v SR a to prostredníctvom svojej *prioritnej osi 3. Cestovný ruch*, ktorej cieľom je “Rast konkurencieschopnosti a výkonnosti cestovného ruchu“. Prioritná os sa ďalej rozdeľuje na dve opatrenia:

- 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu
- 3.2 Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácia regiónov a Slovenska

Celkovo je dané opatrenie 3.1 určené na podporu projektov komplexných centier cestovného ruchu s celoročným využitím (kúpeľníctvo, strediská zimných športov, turistické centrá a pod.). V prípade žiadateľa, ktorý podniká v poľnohospodárskej prvovýrobe musí byť jeho príjem z tejto činnosti na celkových tržbách nižší ako 30 %. Pre opatrenie 3.2 sú ako oprávnené aktivity zadefinované rozvoj informačných služieb CR, tvorba informačných a propagačných materiálov. Prijímateľom pomoci je Slovenská agentúra cestovného ruchu – SACR. Podpora OP KaHR je zabezpečená prostredníctvom štrukturálneho fondu ERDF, pričom na podporu prioritnej osi 3 Cestovný ruch je vyčlenených 146 680 000 EUR. Verejné národné zdroje SR sú vo výške 25 884 706 EUR. Miera kofinancovania je určená na 85 %

V Programe rozvoja vidieka (2007) sa na podporu cestovného ruchu a turizmu zameriava *Os 3.Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva*.

- **Opatrenie 3.1** Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam
- **Opatrenie 3.2** Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
- **Opatrenie 3.3** Vzdelávanie a informovanie
- **skupina opatrení 3.4** Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb
- **Opatrenie 3.5** Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

V programe sa na oblasť cestovného ruchu zameriavajú opatrenia 3.1 a 3.2, pričom oblasti podpory sú vidiecke sídla, ktoré nemôžu čerpať podporu cez NSRR 2007-2013- nie sú kohéznymi a inovačnými pólmi rastu.

Hlavné oblasti podpory v rámci opatrenia 3.1:

- Investícia do rekreačných a ubytovacích zariadení
- Rekonštrukcia poľnohospodárskych objektov na objekty agroturistiky
- Investície do výrobných a predajných objektov pre výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru
- Investície do areálov slúžiacich pre rozvoj rekreačných a relaxačných činností (musia byť prístupné verejnosti)

Pre opatrenie 3.1 na roky 2007 – 2013 je vyčlenených 251 mil. EUR , ktoré sú určené na podporu približne 330 projektov.

Hlavné oblasti podpory v rámci opatrenia 3.2:

- rekonštrukcia a modernizácia nízkokapacitných ubytovacích zariadení s kapacitou maximálne 10 lôžok
- prestavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia s kapacitou maximálne 10 lôžok
- prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia s kapacitou maximálne 10 lôžok
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kempingového ubytovania
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných zariadení (sauna, krb, bazén a pod.).
- marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu

V rokoch 2007 – 2013 je pre opatrenie 3.2 Programu rozvoja vidieka (2007) vyčlenených 74 mil. EUR , ktoré sú určené na podporu približne 700 projektov. Na marketing služieb VCR je určených 5 % z celkovej sumy určených financií. Ostatných 95 % je určených na podporu ostatných aktivít, najmä stavebných.

Podľa novej stratégie rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky (2006) sa na podporu cestovného ruchu využívajú aj *nepriame formy podpory* cestovného ruchu, ako napr. rôzne zákonné normy a dovolenkové poukazy:

- *Zákon č. 313/2005 Z.z. o sociálnom fonde v znení neskorších predpisov* je možné zo sociálneho fondu poskytovať zamestnancom príspevok na rekreáciu.

-
- *Zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov
– v súčasnosti už neplatí*
 - *Podpora domáceho cestovného ruchu prostredníctvom štátnej účelovej
dotácie pre nepracujúcich dôchodcov cez spoločnosť SOREA.*

2 CIEĽ PRÁCE

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo hodnotenie lokalizačných a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu vo vybranom mikroregióne.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa diplomovej práce sme si stanovili nasledovné parciálne ciele:

- Hodnotenie lokalizačných a realizačných predpokladov.
- Spracovanie návrhov pre ďalší rozvoj cestovného ruchu vo vybranom území.

3 METODIKA PRÁCE

Metodický postup, ktorý bol použitý pri vypracovaní diplomovej práce pozostával z niekoľkých na seba nadväzujúcich pracovných postupov a činností:

- 1) naštudovanie problematiky z oblasti cestovného ruchu a vidieckeho cestovného ruchu z dostupných literárnych zdrojov a získanie relevantných údajov zo sledovaného územia
- 2) výber územia - objektom záujmu bol mikroregión „Požitavie – Širočina“ a obce spadajúce do jeho územia: Čaradice, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča, Malé Vozokany, Nemčiňany, Nevidzany, Nová ves nad Žitavou, Slepčany, Tajná, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou a Volkovce
- 3) hodnotenie lokalizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu v mikroregióne „Požitavie – Širočina“
- 4) hodnotenie realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu v mikroregióne „Požitavie – Širočina“
- 5) SWOT analýza
- 6) Návrhy ďalšieho rozvoja v oblasti cestovného ruchu v mikroregióne „Požitavie – Širočina“

3.1 Materiál

Pri spracovaní diplomovej práce boli použité informácie z primárnych a sekundárnych zdrojov.

Primárne zdroje:

- a) osobné a telefonické rozhovory so starostami jednotlivých obcí spadajúcich do záujmového územia
- b) osobné a telefonické rozhovory s bývalou manažérkou mikroregiónu „Požitavie – Širočina“ Ing. Šutkovou
- c) osobné a telefonické rozhovory s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení v záujmovom území

Sekundárne zdroje:

- a) informácie z knižničných zdrojov
- b) informácie z uskutočnených štúdií záujmového územia

-
- c) informácie z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu „Požitavie – Širočina“
 - d) informácie z Integrovanej stratégie rozvoja územia OZ pre rozvoj mikroregiónu „Požitavie – Širočina“
 - e) z časopisu „Požitavie – Širočina“, propagačných materiálov, brožúr, letákov a katalógov mikroregiónu, alebo jednotlivých obcí
 - f) z www stránky mikroregiónu
 - g) z www stránok obcí sledovaného územia

Pre potreby práce sme si stanovili nasledovné ukazovatele hodnotenia rozvoja cestovného ruchu:

Lokalizačné predpoklady:

- 1) prírodné podmienky
- 2) kultúrno – historické podmienky
- 3) organizované podujatia

Realizačné predpoklady:

- 1) ubytovacie zariadenia
- 2) stravovacie zariadenia
- 3) infraštruktúra cestovného ruchu
- 4) dopravná infraštruktúra
- 5) technická infraštruktúra
- 6) obchodná sieť
- 7) zdravotnícke služby
- 8) športovo – rekreačné zariadenia
- 9) kultúrno – spoločenské zariadenia

3.2 Metódy práce

- a) metódy skúmania, ktoré vyplývajú z dostupných vedeckých a odborných literárnych zdrojov prezentujúcich teoretické vedomosti rozvoja vidieckeho cestovného ruchu.

-
- b) metóda analýzy a syntézy – bola použitá pri hodnotení lokalizačných a realizačných predpokladoch rozvoja vidieckeho cestovného ruchu v mikroregióne „Požitavie – Širočina“
 - c) metóda dedukcie – bola použitá pri tvorbe čiastkových ako aj súhrnného záveru
 - d) metóda osobného a telefonického rozhovoru – bola použitá pri zisťovaní aktuálnych informácií od starostov, prevádzkovateľov ubytovacích a stravovacích zariadení, manažérky. Pri rozhovoroch bola použitá metóda riadeného rozhovoru.
 - e) metóda komparácie – pri porovnávaní vybavenosti jednotlivých obcí ubytovacími a stravovacími zariadeniami

4 VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Mikroregión POŽITAVIE – ŠIROČINA

4.1.1 Charakteristika územia

Mikroregión Požitavie – Širočina sa rozprestiera v severovýchodnej časti Nitrianskeho samosprávneho kraja a tvorí ucelené územie v povodí rieky Žitava a jeho prítoku Širočina. Zaujímavé združenie mikroregiónu začalo svoju existenciu v roku 2000 ako zoskupenie deviatich obcí za účelom rozvoja cestovného ruchu v okolí Arboréta Mlyňany a údolia potoka Širočina.

Tab. 1

Prehľad obcí a počet obyvateľov v obciach mikroregiónu Požitavie – Širočina.

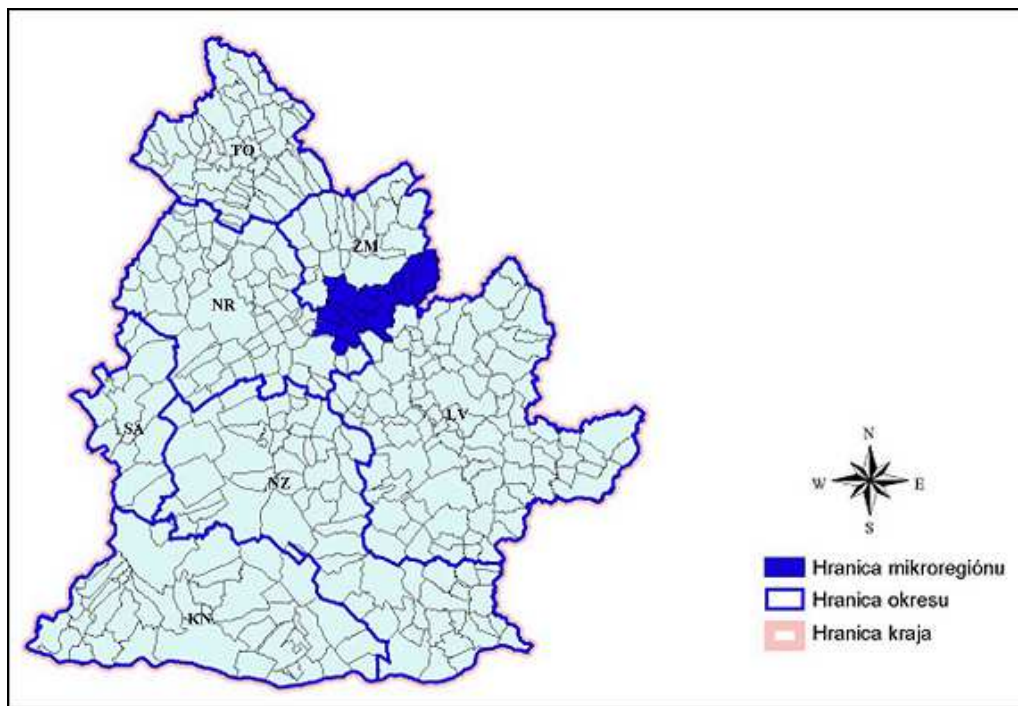
Obec	Okres	Počet obyvateľov	Muži	Ženy
Čaradice	Zlaté Moravce	531	258	273
Červený Hrádok	Zlaté Moravce	417	195	222
Čierne Kľačany	Zlaté Moravce	1 111	560	551
Choča	Zlaté Moravce	520	265	255
Malé Vozokany	Zlaté Moravce	313	165	148
Nemčiňany	Zlaté Moravce	712	342	370
Nevidzany	Zlaté Moravce	625	314	311
Nová Ves nad Žitavou	Nitra	1 289	618	671
Slepčany	Zlaté Moravce	877	394	483
Tajná	Nitra	286	137	149
Tekovské Nemce	Zlaté Moravce	1 068	523	545
Tesárske Mlyňany	Zlaté Moravce	1 707	848	859
Veľké Vozokany	Zlaté Moravce	501	246	255
Vieska nad Žitavou	Zlaté Moravce	459	232	227
Volkovce	Zlaté Moravce	1 050	526	524
Mikroregión Požitavie - Širočina	Nitra a Zlaté Moravce	11 466	5 623	5 843

(Zdroj: ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2010. *Počet obyvateľov k 31.12.2009*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-04-24, 10:52 hod.]. Dostupné na internete:

http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Demografia/Obyvatelstvo/2010/obce_2009.pdf

Zájmové územie mikroregiónu má rozlohu 171,44 km² v ktorom žije 11 466 obyvateľov čo predstavuje hustotu 66 obyvateľov na km² (k 31.12.2009). Pohlavná štruktúra obyvateľstva mikroregiónu je tvorená z 49 % mužmi a 51 % ženami. Územie mikroregiónu tvoria 2 obce z okresu Nitra (Nová Ves nad Žitavou, Tajná) a 12 obcí z okresu Zlaté Moravce (Čaradice, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča, Malé Vozokany, Nemčiňany, Nevidzany, Slepčany, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou a Volkovce). Všetky obce ležia v území Nitrianskeho samosprávneho kraja.

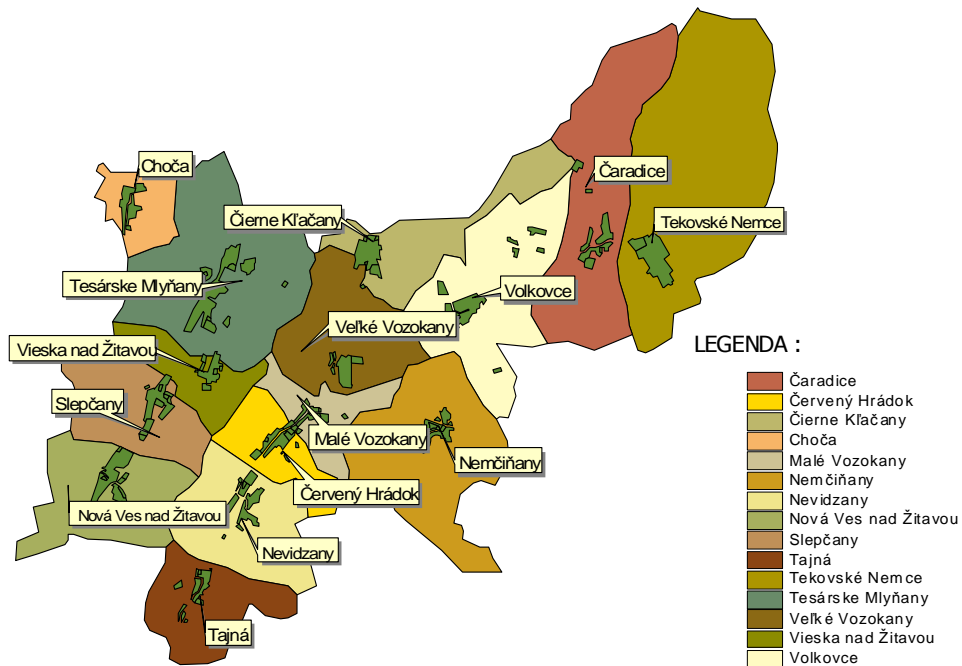
Mapa č. 1
Ohraničenie mikroregiónu Požitavie – Širočina v rámci NSK

(Zdroj: GERHÁTOVÁ, B. 2007. Program hospodárskeho rozvoja mikroregiónu Požitavie – Širočina. Chrabrany: mikroregión Požitavie – Širočina, 2007. vlastné spracovanie)

Mapa č. 2

Ohraničenie mikroregiónu Požítavie-Širočina – katastrálne územia obcí

(Zdroj: TVRDOŇOVÁ, J. – GERHÁTOVÁ, B. 2008. Integrovaná stratégia územia mikroregiónu Požítavie – Širočina. Nitra: Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu Požítavie – Širočina, 2008.)

4.1.2 Vznik a vývoj mikroregionálneho združenia

V roku 2000 vzniklo záujmové združenie deviatich obcí mikroregiónu „Požítavie – Širočina“, ktoré sa postupne rozšírilo na združenie 15 obcí (stav k 31.3.2010). Združenie má vo svojich stanovách ako hlavný cieľ svojej činnosti „Spoluprácu členov združenia pri zabezpečovaní zvýšenia kvality života obyvateľov, ako aj rozvoj mikroregiónu Požítavie – Širočina“. Pre dosiahnutie hlavného cieľa združenie vykonáva nasledovné činnosti:

- spolupracuje na príprave a implementácií Stratégie integrovaného rozvoja mikroregiónu „Požítavie – Širočina“, jej monitorovaní, hodnotení, aktualizácií a realizácií.
- vytvára podmienky pre získanie a efektívne využívanie dostupných vnútorných a vonkajších finančných zdrojov potrebných pre napĺňanie cieľov spoločnej stratégie.
- podporuje rozvoj zamestnanosti.
- podporuje rozvoj cestovného ruchu na území mikroregiónu.

-
- zabezpečuje v obciach mikroregiónu rozvoj verejných služieb, podporuje činnosť kultúrnych a spoločenských organizácií.
 - pripravuje a realizuje projekty spolupráce s partnerskými regiónmi na Slovensku ako aj v rámci Európskej únie.
 - podporuje šport detí, mládeže a občanov zdravotne postihnutých.
 - zachováva kultúrne hodnoty.
 - tvorí a ochraňuje životné prostredie.

V roku 2008 bolo založené Občianske združenie pre rozvoj Mikroregiónu Požitavie – Širočina, ktoré má sídlo v budove obecného úradu v Malých Vozokanoch. Členstvo v OZ je dobrovoľné a k 31.3.2009 má združenie 30 členov. Z toho je 15 členov z verejného sektora – obce, pôvodné záujmové združenie obcí (50%) a 15 členov zo súkromného sektora – občianske združenia a podnikatelia (50%). Občianske združenie má formu právnickej osoby. Hlavným cieľom Občianskeho združenia je pripravovať a realizovať projekty s podporou Európskej únie. V súčasnosti sa zameriava hlavne na podporu prostredníctvom Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 cez prioritnú os 4 LEADER pre ktorú bola schválená Miestna akčná skupina (MAS) a jednotlivé verejné, ako aj súkromné subjekty môžu čerpať finančnú pomoc z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) na projekty v súlade s cieľmi Integrovannej stratégie rozvoja územia (ISRÚ) vo výške 2,5 mil. € v rokoch 2007 až 2013.

Mikroregión patrí medzi veľmi aktívne organizácie. Od jeho vzniku až po súčasnosť bolo realizovaných množstvo odborných a expertných štúdií a identifikácií potenciálu pre rozvoj územia. Mikroregión vydal urbanistické štúdie, turistického sprievodcu, vytvoril si vlastnú internetovú stránku, vydáva časopis, rôzne propagačné materiály a taktiež prevádzkuje turisticko – informačnú kanceláriu .

4.2 Hodnotenie lokalizačných predpokladov

4.2.1 Prírodné podmienky

4.2.1.1 Reliéf

Mikroregión Požitavie – Širočina leží v nadmorskej výške od 150 m.n.m. (KÚ obce Nová Ves nad Žitavou) do 901 m.n.m. (Veľký Inovec, KÚ obce Tekovské Nemce). Výškový rozdiel na území mikroregiónu je 751 m.

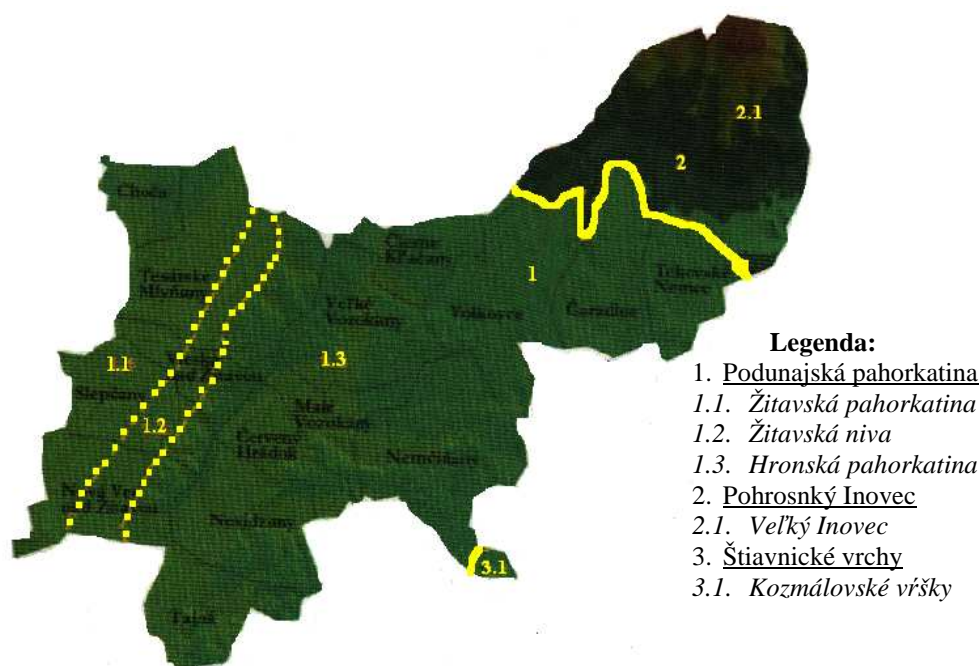
Vychádzajúc z geomorfologického členenia katastrálnych území obcí a ich umiestnenia v komplexnom pohľade na územie Slovenska sa územie mikroregiónu Požitavie – Širočina nachádza na rozhraní Panónskej panvy a pohoria Karpaty. Podrobnejším sledovaním záujmového územia rozpoznávame na jeho území tri krajinné celky. Sú to Podunajská pahorkatina, Pohronský Inovec a Štiavnické Vrchy.

Prevažnú časť územia zaberá krajinný celok Podunajská pahorkatina, ktorá sa skladá z troch podcelkov Žitavská niva, Žitavská pahorkatina a Hronská pahorkatina.

Na severovýchode záujmového územia sa nachádza druhý rozsiahly krajinný celok Pohronský Inovec, ktorý sa skladá z podcelku Veľký Inovec.

Do katastrálneho územia obce Nemčiňany, v juhovýchodnej časti územia mikroregiónu, zasahuje tretí krajinný celok Štiavnické vrchy s podcelkom Kozmálovské vŕšky.

Mapa č. 3
Geomorfologické členenie mikroregiónu Požitavie - Širočina

(Zdroj : KRAMÁREKOVÁ, H. – DUBCOVÁ, A. – KASANICKÁ, K. 2009. *Trvalo udržateľný rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina – začiatok cesty* Nitra : FPV UKF Nitra, 2009. ISBN 978-80-8094-610-4, vlastné spracovanie)

Z morfológického hľadiska, uvádzaného v odborných literatúrach, rozpoznávame na území mikroregiónu štyri typy reliéfu. Sú to roviny, pahorkatiny, vrchoviny a hornatiny. Roviny predstavujú územie do 200 m.n.m. a zároveň ich

výškový rozdiel nie je väčší ako 30 m. Tieto predpoklady spĺňajú územia Žitavskej nivy a východnej časti Žitavskej pahorkatiny. Pahorkatiny tvoria prevažnú časť záujmového územia a nachádzajú sa najmä v Žitavskej a Hronskej pahorkatine. Tento typ reliéfu má nadmorskú výšku od 200 do 600 m.n.m. a výškový rozdiel v rozpätí 31 až 150 m. Roviny a Pahorkatiny tvoria prevažnú časť územia, čo vytvára dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, priemyslu, osídlenia a tiež dopravy. Vrchoviny a hornatiny sa nachádzajú na prechode do Pohronského Inovca a Štiavnických vrchov. Ich nadmorská výška je od 750 m.n.m. až do 1200 m.n.m. a zaberajú menšiu časť územia. Tento typ reliéfu je vhodný najmä na rozvoj lesného hospodárstva.

Veľmi dôležitým ukazovateľom pre celkový a komplexný rozvoj územia, rozvoj cestovného ruchu ako aj rozvoj poľnohospodárstva je orientácia reliéfu voči svetovým stranám. Orientácia ovplyvňuje množstvo slnečného žiarenia, ktorá dopadne na územie, podáva informácie o smere toku energie a materiálov v území. Väčšina územia mikroregiónu Požitavie – Širočina má južnú a juhovýchodnú orientáciu. Severozápadnú až severnú orientáciu majú svahy, ktoré klesajú k vodným tokom, ktoré tečú zo západu na východ. Nepatrná časť územia v okolí väčších tokov, najmä Žitavy, je bez orientácie k svetovým stranám.

4.2.1.2 Klíma

Územie mikroregiónu patrí z globálneho hľadiska do mierneho podnebného pásma. Podľa Lapina et al. (2002) na sledované územie vplývajú dve klimatické oblasti teplá a mierne teplá oblasť.

Priemerná ročná teplota vzduchu v mikroregióne je približne 9 °C. Najchladnejším mesiacom v roku je február (cca -2,5 °C) a najteplejším býva mesiac júl s priemernou teplotou viac ako 20 °C. Počet letných dní v roku sa mení v dôsledku globálnej zmeny klímy a postupne sa blíži k 65 letným dňom v roku. Taktiež počet tropických dní (viac ako 30 °C) sa medziročne mení a dosahuje hodnotu 15 dní v roku. Počet mrazových dní, kedy je teplota pod bodom mrazu tiež rastie. V roku 2009 ich za rok priemerne namerali viac ako 25.

Dĺžka slnečného svitu je približne 2150 hodín, pričom najslnečnejším mesiacom býva máj a najchudobnejším mesiacom na slnečný svit býva december.

Celkový ročný úhrn zrážok sa pohybuje medzi 650 až 750 mm. Minimálna zrážková činnosť prebieha v mesiaci marec a najviac zrážok padá v letných mesiacoch

júl a august a taktiež v zimnom mesiaci december. Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou (viac ako 1 cm) sa pohybuje v rozpätí od 40 do 60 v niektorých častiach Veľkého Inovca až 80 dní za rok.

V sledovanom území prúdia v letných mesiacoch západné vetry a v zimných sú to juhovýchodné, východné a severovýchodné vetry.

4.2.1.3 Vodstvo

Územie mikroregiónu rozdeľujeme na dve oblasti a to povodie rieky Nitra a povodie rieky Hron. Prítokmi rieky Nitra sú Žitava a Širočina s prítokmi, a prítokmi rieky Hron sú Čaradický potok a Tekovský potok s prítokmi. Pre všetky vodné toky na území mikroregiónu je charakteristický dažďovo–snehový typ režimu odtoku s najväčším prietokom v marci a najnižším v auguste a septembri.

Najväčším vodným tokom je rieka Žitava, ktorá pramení na severozápadných svahoch Pohronského Inovca a pri obci Martovce sa vlieva do rieky Nitra. Celková dĺžka rieky je 99,3 km a priemerný ročný prietok je $1,27 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Druhým najvýznamnejším vodným tokom na území mikroregiónu je Širočina, ktorá pramení na juhozápadných svahoch Pohronského Inovca a pri meste Vráble sa vlieva do Žitavy. Celková dĺžka Širočiny je približne 20 km. a priemerný ročný prietok je $0,351 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Na severovýchode územia mikroregiónu pretekajú menšie vodné toky patriace do povodia Hrona (Čaradický potok a Tekovský potok s prítokmi)

Na území mikroregiónu Požitavie – Širočina sa nachádzajú tiež 4 vodné nádrže a jeden rybník, ktoré sa využívajú najmä na rybolov, rekreačné účely a závlahu. Sú to vodná nádrž Slepčany, vodná nádrž Veľké Vozokany, vodná nádrž Nevidzany, vodná nádrž Nemčiňany a rybník Nová Ves nad Žitavou. Podrobnosti o množstve vody a rozlohe vodnej nádrže môžeme vidieť v prehľadnej tabuľke č. 2.

Tab. 2**Prehľad vodných nádrží v mikroregióne Požitavie – Širočina**

Vodná nádrž	Rozloha /km²	Objem vody /tis. m.³	Katastrálne územie
v.n. Slepčany	0,44	1040,0	Slepčany, Vieska nad Žitavou
v.n. Veľké Vozokany	0,25	431,2	Veľké Vozokany
v.n. Nevidzany	0,07	118,0	Nevidzany a Kalná n. Hronom
v. n. Nemčiňany	0,04	70,5	Nemčiňany
rybník Nová Ves n. Žitavou	0,07		Nová Ves nad Žitavou

(KRAMÁREKOVÁ, H. – DUBCOVÁ, A. – KASANICKÁ, K. 2009. *Trvalo udržateľný rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina – začiatok cesty ...*. Nitra : FPV UKF Nitra, 2009. ISBN 978-80-8094-610-4, vlastné spracovanie)

Zásoby podzemných vôd v mikroregióne môžeme vo všeobecnosti charakterizovať ako priemerné s malou výdatnosťou na väčšine územia. Zdroje podzemných vôd sú aktívne využívané najmä v obciach Čierne Kľačany, Volkovce, Nemčiňany, Nevidzany, Tekovské Nemce, kde si obyvatelia vybudovali studne a ich výdatnosť sa pohybuje približne 10 l. s⁻¹.

4.2.1.4 Pôdy

Na území mikroregiónu rozlišujeme nasledovné pôdne druhy:

- *Ílovito hlinité pôdy* – okolie rieky Žitavy a pri dolnom toku Širočiny
- *Hlinité pôdy* - ostatné územie mikroregiónu

Typy pôd, ktoré sa vyskytujú na území mikroregiónu sa delia na :

- *Hnedozeme* – najrozšírenejší pôdny typ v mikroregióne, využíva sa na poľnohospodárstvo.
- *Kambizeme* – výskyt v okolí Pohronského Inovca, využíva sa na lesné hospodárstvo
- *Fluvizeme* – v blízkosti vodných tokov, najmä Žitavy, využíva sa na poľnohospodárstvo

Tab. 3

Štruktúra pôdneho fondu mikroregiónu Požitavie – Širočina, stav k 31.12.2007

Pôdny fond	Rozloha (km²)	Rozloha (%)
Poľnohospodárska pôda:		
- Orná pôda	94,75	54,73
- Vinice	3,15	1,82
- Záhrady	4,57	2,64
- Ovocné sady	0,93	0,54
- TTP	14,61	8,44
Spolu poľnohospodárska pôda	118,01	68,16
Nepoľnohospodárska pôda:		
- Lesné pozemky	41,77	24,13
- Vodné plochy	2,23	1,29
- Zastavané plochy	9,08	5,24
- Ostatné plochy	2,04	1,18
Spolu nepoľnohospodárska pôda	55,12	31,84
Celkom pôda	173,13	100,00

(Zdroj : Štatistický úrad SR 2008, vlastné spracovanie)

Územie mikroregiónu patrí medzi vidiecke regióny. Na toto zaradenie má významný vplyv pomer poľnohospodárskej pôdy k nepoľnohospodárskej a zastavanej ploche. Poľnohospodárska pôda tvorí takmer 70 % celkovej výmery, pričom najväčšia časť je tvorená ornou pôdou (cca 55 % z celkovej výmery), ktorá je obhospodarovaná miestnymi poľnohospodárskymi družstvami, prípadne samostatne hospodáriacimi roľníkmi. Významnú časť územia mikroregiónu tiež tvoria lesné pozemky. Zastavané plochy zaberajú len nepatrnú časť územia.

4.2.1.5 Rastlinstvo

Pre sledované územie mikroregiónu je prirodzená vegetácia tvorená od *vřbovoto-poľových lesov* pri tokoch riek mäkkého lužného lesa, cez *jaseňovo-brestovo-dubové lesy* tvrdého lužného lesa až po pásma *dubovo-hrabových* a *dubovo cerových lesov*.

V severovýchodnej časti mikroregiónu na svahoch Pohronského Inovca doznieva pásma dubových lesov a začína pásma *bukových dúbav*, *dubových bučín*,

a bučín. Miestami sa v lesných porastoch vyskytujú aj druhotne vysadené ihličnaté stromy – smreký, borovice, smrekovce a jedle.

Mikroregiónu patrí významné miesto v podmienkach Slovenska v nepôvodnej vegetácii na jeho území. V expozícií Arboréta Tesárske Mlyňany sa nachádzajú významné vegetačné druhy východoázijskej a severoamerickej dendroflóry v počte viac ako 2500 druhov. Zaujímavá flóra sa vyskytuje tiež pri kaštiel'och v obciach Tajná, Malé Vozokany a Nová Ves nad Žitavou.

V dôsledku rozširovania kultúrneho územia na úkor prirodzeného prostredia bola väčšia časť prirodzenej vegetácie vyklčovaná a premenená. Na väčšine premenenej pôdy sa pestujú poľnohospodárske plodiny, obilniny, krmoviny a taktiež významnou zložkou sú početné vinohrady.

4.2.1.6 Živočíšstvo

Územie mikroregiónu je bohaté na rôznorodosť živočíšnych druhov, ktoré zaraďujeme do skupín podľa miesta ich výskytu a ich prirodzených životných podmienok. Podľa Kasanickej – Dubecovej et al. (2009) ich môžeme rozdeliť na živočíšne spoločenstvá:

- Biotop vôd – vyskytujú sa hlavne vodné živočíchy ale aj obojživelníky, prípadne suchozemské živočíchy, ktoré sa prispôbili vodným podmienkam.
 - *biotop brehov riek* – skokan zelený (*Rana esculenta*), skokan rapotavý (*Rana ridibunda*)
 - *biotop riek a potokov* – mrena severná (*Barbus barbus*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), užovka obojková (*Natrix natrix*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), krysa vodná (*Arvicola terrestris*), rôzne druhy hmyzu.
- Biotop lužných lesov – z dôvodu premeny lužných lesov na ornú pôdu sa živočíchy typické pre tento biotop vyskytujú v menšom množstve.
 - kačica divá (*Anas platyrhynchos*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), kliešť lužný (*Haemaphysalis concinna*), komár útočný (*Aedes vexans*), voška čierno žltá (*Pterocomma salicis*)
- Biotop listnatých lesov – najpočetnejší biotop v mikroregióne
 - užovka stromová (*Elaphe longissima*), Ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), sýkorka belavá (*Parus caeruleus*), drozd

-
- čierny (*Trudus merula*). V bohatých lesných spoločenstvách žijú aj významné poľovné zveri ako napr. jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), líška červená (*Vulpes vulpes*),
- Biotop polí a lúk – významná početnosť biotopu z dôvodu využívania prevažnej časti územia na poľnohospodárstvo.
 - prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), dážďovka zemná (*Lumbricus terrestris*), svrček poľný (*Gryllus campestris*), kosec rohatý (*Phalangium opilio*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*)
 - Biotop ľudských sídel – živočíchy v tomto biotope žijú v blízkosti ľudí, ich obydlí, a niektoré si hľadajú potravu v blízkosti človeka.
 - vrabec domový (*Passer domesticus*), myš domová (*Mus musculus*), jež hnedý (*Erinaceus europaeus*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), lastovička domová (*Hirundo rustica*), lasica domová (*Mustela nivalis*), rôzne druhy hmyzu a parazitov.

4.2.2 Kultúrno - historické podmienky

Kultúrno-historické podmienky vychádzajú z dlhodobého vývoja územia, sú jeho dedičstvom, a tento proces je pre každý región špecifický, neopakovateľný a výnimočný, čím odlišuje jednotlivé regióny a robí ich zaujímavými pre cestovný ruch. Podľa zákona 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu zaraďujeme k hmotným kultúrnym pamiatkam súbory hnutelných vecí a nehnuteľných vecí, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. V mikroregióne nachádzame archeologické nálezy a kultúrne pamiatky či už hnutelné alebo nehnuteľné.

4.2.2.1 Archeologické nálezy

Najstaršie archeologické nálezy na území mikroregiónu dokazujú, že sledované územie bolo osídlené už v paleolite (staršia doba kamenná, 23 000 p. n. l.). Vo väčšine obcí sa našli silexové nástroje lovcov mamutov, rôzne keramické nástroje, ako aj štiepaná keramická industria v obci Červený Hrádok.

Mladšia doba kamenná, neolit (5 000 – 3 500 p. n. l.) je bohatá na nálezy rôznych zbraní a pracovných nástrojov ako sú kamenné sekery, kopytnaté klíny a sekeromlaty a taktiež rôzne druhy keramiky. Najvýznamnejší archeologický nález

z tohto obdobia je hlinená soška Venuše z **Malých Vozokán**, ktorá predstavuje ľudskú postavu držiacu v oboch rukách pred sebou nádobu.

Neskorá doba kamenná, eneolit (3 500 – 2 200 p. n. l.) je najbohatšia na množstvo archeologických nálezov z obdobia doby kamennej, pričom náleziská sú skoro v každej obci

Doba bronzová a doba železná (2 200 – 450 p. n. l.) sú významné z hľadiska, že už sa v jednotlivých náleziskách nachádzajú aj rôzne šperky a taktiež mince z tohto obdobia. V **Nevidzanoch** sa našli strieborný denár cisára Alexandra Severa, strieborná minca Aurélia Pia, alebo medená minca cisára Aureliána.

K prelomu 9. a 10. storočia sa viaže najvýznamnejší archeologický nález, nielen v rámci územia mikroregiónu, ale aj celého Slovenska a Strednej Európy. Je ním Čiernokľáčianska pyxida zo slonoviny z obdobia Veľkej Moravy, ktorú na naše územie priniesli Cyril a Metod ako dar cisára Michala III. Rastislavovi. Pyxida predstavuje bohato zdobenú šperkovicu, ktorá sa používala pri cirkevných obradoch, napr. pohreboch. Originál sa nachádza na Bratislavskom hrade a patrí medzi Slovenské archeologické klenoty.

V súčasnosti prebiehajúca výstavba rýchlostnej cesty R1 Nitra – Banská Bystrica odkryla ďalšie archeologické náleziská a pohrebiská, ktoré sa dokumentujú a prinesú nové poznatky z minulosti. Pohrebiská a táboriská boli nájdené pri obciach **Čierne Kľáčany, Tesárske Mlyňany a Beladice**.

4.2.2.2 Kultúrne pamiatky

Historický vývoj na území mikroregiónu sa podpísal aj pod kultúrne pamiatky, ktoré sa nachádzajú na jeho území. Najrozšírenejšími sú sakrálne pamiatky, ktoré pomáhali obyvateľom vidieka v minulosti prekonávať ťažké časy. Medzi sakrálne pamiatky patria kostoly, kaplnky, božie muky, kríže, sochy svätých, stĺpy a pod. Najstarším kostolom v mikroregióne je kostol sv. Michala archanjela v **Nemčiňanoch**, ktorý bol postavený v románskom slohu v 13 storočí. V gotickom štýle boli postavené kostoly sv. Juraja v **Tesárskych Mlyňanoch**, kostol sv. Mikuláša vo **Veľkých Vozokanoch**, kostol sv. Jakuba vo **Volkovciach**. Najviac kostolov v mikroregióne bolo postavených v barokovom štýle. Sú to kostol Všetichsvätých v **Tajnej**, kostol Všetkých svätých v **Tekovských Nemciach**, kostol Krista Kráľa v **Čiernych Kľáčanoch**, kostol sv. Juraja vo **Vieske nad Žitavou**. Klasicizmus sa použil pri stavbe kostola sv. Tomáša v **Novej Vsi nad Žitavou**, ktorý ako jediný na Slovensku je zasvätený sv. Thomasovi

Becketovi z Canterbury – biskupovi a mučeníkovi. Neoklasicistický štýl bol použitý pri stavbe kostola sv. Jána Nepomuckého v **Slepčanoch** a kostola sv. Juraja v **Červenom Hrádku**. V 20. storočí boli postavené kostoly v **Čaradiciach** (zasvätený Pomocníci kresťanov) a v **Nevidzаноch** (zasvätený sv. Pavlovi – apoštolovi). Ostatné sakrálne pamiatky nachádzame roztrúsené po celom území. Vyskytujú sa najmä v okolí asfaltových a poľných ciest, vinohradoch, cintorínoch a v okolí kostolov a reprezentujú viditeľné vyjadrenie vďaky za dobrodenia a vypočuté prosby, čím upevňujú náboženské cítenie obyvateľov.

Z minulosti sa na území mikroregiónu nezachovali len náboženské pamiatky, ale v rôznom stave sa nachádzajú tiež svetské stavby. K týmto zaraďujeme napr. kaštiele, pamätníky, technické pamiatky. Na území mikroregiónu sa nachádza 8 kaštieľov, ktoré v minulosti plnili obytnú funkciu. V súčasnosti plnia aj rôzne iné spoločenské funkcie, alebo sú schátrané. Najznámejší kaštieľ na území mikroregiónu sa nachádza v obci **Vieska nad Žitavou**, v areáli Arboréta Mlyňany. Bol postavený v roku 1894 v pseudoklasicistickom štýle rodinou Migázziovcov. V roku 1904 bola k nemu pristavaná neogotická veža. V súčasnosti je využívaný pre potreby Arboréta a je v správe SAV. Najstarším kaštieľom v záujmovom území je kaštieľ v **Malých Vozokanoch** z 18. storočia, ktorý postavila Tekovská župa v barokovom štýle ako sídlo pre svojho podžupana. V súčasnosti je v schátranom stave bez okien a strechy. V **Malých Vozokanoch** sa nachádza ešte jeden kaštieľ postavený v neobarokovom štýle na začiatku 20. storočia rodinou Botkovcov. V súčasnosti je ohradený parkom a má súkromného vlastníka. V barokovom štýle bol postavený kaštieľ v obci **Tajná** rodinou Révayovou. V jeho okolí sa nachádza rozľahlý park s rozlohou 10 ha, ktorý je vyhlásený za chránené územie. V súčasnosti sa kaštieľ využíva ako sídlo detského domova. V obci **Tajná** sa v minulosti nachádzal tiež kaštieľ Podiebradcov, ktorý však v súčasnosti už neexistuje. Od roku 2007 je súčasťou mikroregiónu aj obec **Nová Ves nad Žitavou**, v ktorej katastrálnom území sa nachádzajú 3 kaštiele. Sú to barokový kaštieľ grófa Brechtolda, neorokokový kaštieľ baróna Seréniho a neoklasicistický kaštieľ zemepána Klobušického. Najmladší kaštieľ je obklopený zeleným parkom, v ktorom sú vysadené domáce ako aj zahraničné druhy rastlín a stromov. Návštevníci môžu obdivovať borievku virgínsku, platany, tulipánovník, ginko dvojlaločné ako aj iné vzácne druhy. V súčasnosti sa dva tieto kaštiele využívajú ako odborné učilište a internát.

Mikroregionálne územie je tiež bohaté na pamätníky, pamätne tabule a pomníky. Pamätník, ktorý má najväčší potenciál pomôcť rozvoju cestovného ruchu je pamätník prvej víťaznej bitky Uhorských vojsk nad Turkami pri **Veľkých Vozokanoch** z roku 1652 v ktorej padli štyria členovia rodiny Esterházy. V roku 1734 bol na tomto mieste postavený obelisk ako pamiatka na ich hrdinský boj v ktorom porazili Turkov na hlavu. Počas osláv uhorského milénia v roku 1896 bol kamenný obelisk vymenený za sochu bronzového leva, ktorý má obranný postoj a prednými labami láme tureckú vojnovú zástavu. Autorom tohto významného umeleckého diela je sochár Vojtech Markup. Ďalší pamätník s pamätnou tabulou sa nachádza na mieste náleziska čiernokľáčianskej pyxidy v obci **Čierne Kľáčany**.

V obciach mikroregiónu žili v minulosti rôzne významné osobnosti. Niektoré z nich sú tu dokonca aj pochované. Boli to napr. Július Matis – ochranár krajiny (obec **Tajná**), Juraj Selepčény Pohronec – arcibiskup (obec **Slepčany**), Dr. Július Gábris – biskup (obec **Tesárske Mlyňany**), Eliáš Havetta – režisér (obec **Veľké Vozokany**), Jozef Greško – ľudový rezbár (obec **Čaradice**), šľachtické rodiny Botkoviec (obec **Malé Vozokany**), Kosztolányiovcov (obec **Nemčiňany**) a Révayovcov (obec **Tajná**).

Technicko-historickými pamiatkami sú budovy a stavby, ktoré sa v minulosti využívali pri ekonomických činnostiach obyvateľov. V obci **Čierne Kľáčany** sa nachádza najstaršia zachovaná pamiatka – mlyn z roku 1715. Obec **Slepčany** sa pýši technickým dielom zvaným Zungov, ktoré slúžilo na zavlažovanie blízkych polí a reguláciu hladiny rieky Žitava. Významné miesto medzi technickými pamiatkami patrí aj Tureckému mostu z 15. storočia, ktorý sa nachádza v obci **Nová Ves nad Žitavou**. V každej obci sa nachádzajú kolesové studne, avšak ich stav je vo veľkej miere nevyhovujúci a život ohrozujúci.

Ľudová architektúra, ako materiálne dedičstvo, sa pomaly vytráca z obcí mikroregiónu a je nahrádzaná modernou zástavbou. V každej obci sa nachádzajú historické domčeky, ktoré sú buď v zlom technickom stave, alebo prešli rekonštrukciou a svoju tradičnosť si zachovali len v malej miere.

4.2.2.3 Organizované podujatia

Organizované spoločenské podujatia majú za cieľ zachovávať ľudové zvyky a tradície, taktiež udržiavať v povedomí tradičné ľudové remeslá. Každá obec v mikroregióne zabezpečuje niekoľko kultúrno – spoločenských podujatí pre svojich obyvateľov ako aj návštevníkov počas celého roka.

Nový rok sa víta v každej obci v jej centrálnej časti, kde pripraví obec ohňostroj a príjemnú zábavu. Taktiež sa obce zapájajú do plesovej sezóny, ktorú zakončia fašiangovou slávnosťou. Fašiangy sú sprevádzané sprievodmi v maskách a krojoch, za zvukov dychovej hudby a celá slávnosť vyvrcholí pochovávaním basy. Jar sa v obciach mikroregiónu spája s Veľkonočnými sviatkami – cirkevný veľký týždeň a veľkonočnými oblievačkami. V máji sa v obciach stavajú pre mladé dievčatá máje. V súčasnosti sa už stavia len jeden centrálny máj, v minulosti ich bolo v obciach aj niekoľko kusov či desiatok. Na jeseň sa každoročne konajú výstavy ovocia a zeleniny v kostoloch (roľnícka neďa), kde sa prezentujú jednotliví pestovatelia a ďakujú za úrodu. Október mesiac úcty starším je v realizácii miestnych dôchodcovských združení, konajú sa rôzne posedenia so staršími občanmi ako aj kultúrne vystúpenia detí pre dospelých. V decembri sa organizujú posedenia pri jedličke a taktiež stretnutia so sv. Mikulášom pre deti v obciach. Uvedené kultúrno – spoločenské akcie sa konajú v každej obci mikroregiónu.

Tradičnou činnosťou v niektorých obciach bolo v minulom storočí ochotnícke divadlo, ktorého členovia sa starali o zachovávanie zvykov a tradícií, ako aj o organizovanie kultúrno – spoločenských podujatí v obciach. V súčasnosti pôsobia už len štyri divadelné ochotnícke súbory v obciach **Volkovce**, **Čaradice**, **Tesárske Mlyňany** a **Veľké Vozokany**. Taktiež sú v niektorých obciach funkčné folklórne súbory a dychové skupiny. Sú to napr. Širočina – **Čierne Klčany**, Chočianka – **Choča**, Lipa, Vozokanka – **Veľké Vozokany**, Slepčianka – **Slepčany**.

Územie mikroregiónu spadá do významnej vinohradníckej oblasti a z toho dôvodu sa v obciach organizujú slávnosti otvárania viníc, slávnosti vinobrania. V obci **Nemčičany** sa koná oblastná výstava vín a v obci **Nevidzany** regionálna výstava vín.

Náboženská turistika tvorí tiež významný prvok v cestovnom ruchu na území mikroregiónu. Významné púte sa konajú v obci **Tesárske Mlyňany** na sviatok Božského srdca Ježišovho s prestávkami už od roku 1909 v priestoroch kaplnky zasvätenej Božskému srdcu Ježišovmu a v obci **Nová Ves nad Žitavou** na sviatok Panny Márie Kráľovnej. Pútnickým miestom je areál Studnička, ktorý je súčasťou Mariánskych pútnických miest Slovenskej republiky.

4.3 Hodnotenie realizačných predpokladov

Dôležitou súčasťou cestovného ruchu sú kvalitné ubytovacie kapacity, stravovacie zariadenia, súčasti infraštruktúry cestovného ruchu ako aj vybudované zložky všeobecnej infraštruktúry.

4.3.1 Ubytovacie zariadenia

Ubytovacie zariadenia slúžia na ubytovanie turistov a návštevníkov mikroregiónu, ktorí tu trávajú svoj voľný čas. Komplexný rozvoj vidieckeho cestovného ruchu nie je možný bez kvalitných ubytovacích zariadení s dostatočnou kapacitou. V Tabuľke č. 3 sledujeme počet ubytovacích zariadení v mikroregióne, ktoré vychádza z vyhlášky ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z.z. o kategorizácii ubytovacích zariadení na Slovensku.

Tab. 4
Počet ubytovacích zariadení v mikroregióne k 31.12.2009

Obec	hotel	motel	botel	penzión	turistická ubytovňa	chatová osada	kemping	ubytovanie v súkromí
Čaradice	-	-	-	-	1	1	-	-
Červený Hrádok	-	-	-	1*	1	-	-	-
Čierne Kláčany	-	-	-	-	1	-	-	4
Choča	-	-	-	-	1	-	-	-
Malé Vozokany	-	-	-	1	-	-	-	-
Nemčiňany	-	-	-	-	-	-	-	-
Nevidzany	-	-	-	-	-	-	-	-
Nová ves nad Žitavou	-	-	-	-	1	-	-	-
Slepčany	-	-	-	-	-	-	-	-
Tajná	-	-	-	-	-	-	-	-
Tekovské Nemce	-	-	-	-	1	-	-	1
Tesárske Mlyňany	-	1	-	-	-	-	-	6
Veľké Vozokany	-	-	-	-	-	-	-	-
Vieska nad Žitavou	-	-	-	-	-	-	-	-
Volkovce	-	1	-	-	1	2	-	-
Mikroregión Požitavie-Širočina	-	2	-	2	7	3	-	11

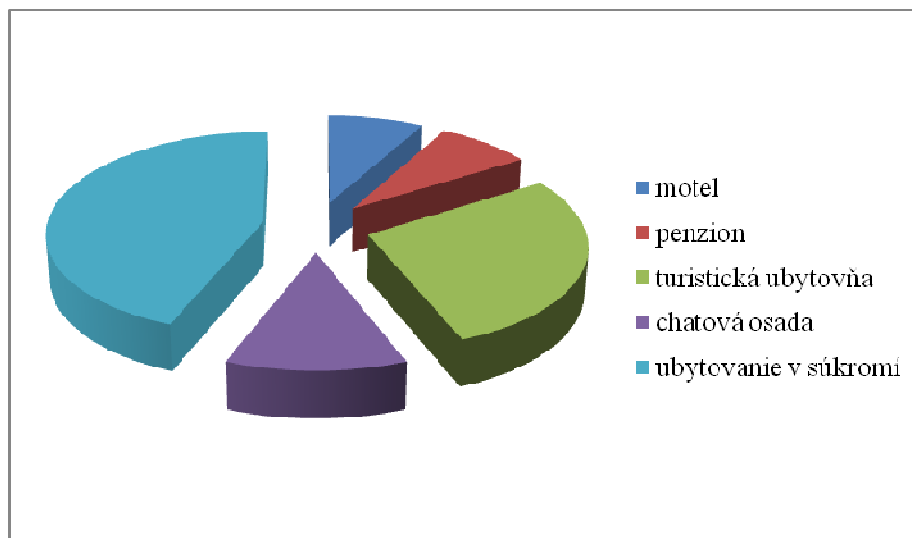
(Zdroj :vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

* vo výstavbe

Celkový počet ubytovacích zariadení v mikroregióne k 31.12.2009 predstavoval 23 zariadení. Najčastejšie sa poskytujú služby ubytovania na súkromí, ktoré tvoria takmer 50 % všetkých ubytovacích služieb a to v obciach **Tesárske Mlyňany**, **Čierne Kľačany** a **Tekovské Nemce**. Tieto zariadenia sú v súčasnosti využívané na viac ako 75 % pretože sú v nich ubytovaní robotníci pracujúci na stavbe rýchlostnej cesty R1.

Graf č. 1

Percentuálne zastúpenie ubytovacích zariadení v mikroregióne k 31.12.2009

(Zdroj :vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

Taktiež vysoko vyťažené sú turistické ubytovne, ktoré tiež využívajú robotníci. Medzi turistické ubytovne patrí aj horská chata na Veľkom Inovci, ktorá je využívaná ako miesto stretnutia a prenocovania priaznivcov turistiky.

V obci **Volkovce** sa nachádzajú dve chatové osady – Lukov a Slance, ktoré využívajú najmä ľudia z mesta na víkendové pobyty na vidieku. Obec **Čaradice** má vo svojom katastrálnom území rekreačné stredisko s ubytovňou a chatovou osadou, ktorá sa využíva na letné detské tábory.

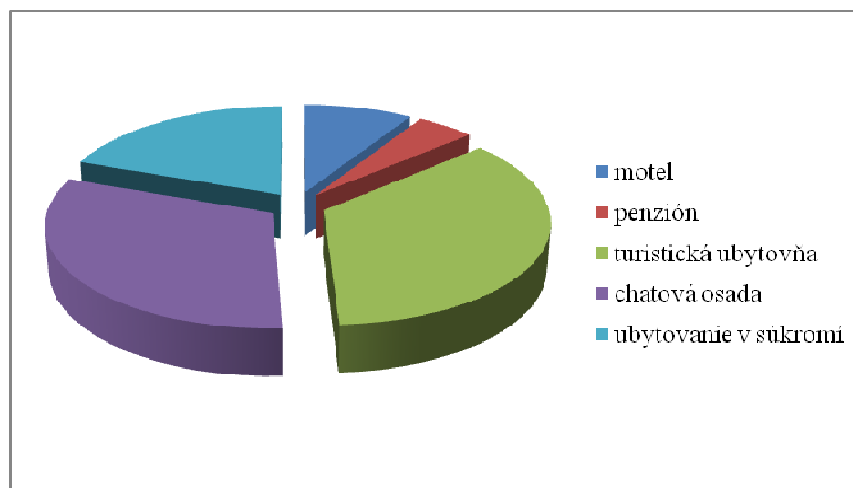
Obce **Tesárske Mlyňany** a **Volkovce** poskytujú ubytovanie aj v moteloch. Sú to motel Tribeč a motel Šofér pri hlavnej ceste I. triedy E65 Nitra – Zvolen. V obci **Malé Vozokany** sa poskytuje ubytovanie v historickom kaštieli, ktorý je majetkom SAV a v súčasnosti sú tam ubytovaní archeológovia, ktorí pracujú na vykopávkach pri stavbe R1. V obci Červený Hrádok je vo výstavbe penzión, ktorý bude tiež slúžiť pre potreby robotníkov na rýchlostnej ceste ako aj pri dostavbe atómovej elektrárne Mochovce.

Tab. 5**Kapacity ubytovacích zariadení v mikroregióne k 31.12.2009 (počet lôžok)**

Obec	hotel	motel	botel	penzión	turistická ubytovňa	chatová osada	kemping	ubytovanie v súkromí
Čaradice	-	-	-	-	80	125	-	-
Červený Hrádok	-	-	-	-	20	-	-	-
Čierne Kľačany	-	-	-	-	20	-	-	40
Choča	-	-	-	-	10	-	-	-
Malé Vozokany	-	-	-	24	-	-	-	-
Nemčianany	-	-	-	-	-	-	-	-
Nevidzany	-	-	-	-	-	-	-	-
Nová ves nad Žitavou	-	-	-	-	15	-	-	-
Slepčany	-	-	-	-	-	-	-	-
Tajná	-	-	-	-	-	-	-	-
Tekovské Nemce	-	-	-	-	25	-	-	4
Tesárske Mlyňany	-	25	-	-	-	-	-	55
Veľké Vozokany	-	-	-	-	-	-	-	-
Vieska nad Žitavou	-	-	-	-	-	-	-	-
Volkovce	-	20	-	-	12	35	-	-
Mikroregión Požitavie-Širočina	-	45	-	24	172	160	-	99

(Zdroj :vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

Na území mikroregiónu sa nachádza celkovo 485 ubytovacích miest z čoho najväčší podiel tvoria chatové osady a turistické ubytovne, ktoré tvoria spolu až 66 % podiel z celkového počtu lôžok.

Graf č. 2**Percentuálne zastúpenie kapacity ubytovacích zariadení v mikroregióne k 31.12.2009**

(Zdroj :vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

Významné je tiež zastúpenie počtu ubytovania v súkromí, ktoré tvorí 99 lôžok čo predstavuje 20% z celkového počtu. Motely a penzióny tvoria spolu 11% čo predstavuje 69 lôžok. Avšak ich využitie je pre inú klientelu ako majú ostatné zariadenia, ktoré sa v súčasnosti zameriavajú prioritne na robotníkov z iných okresov a krajov.

4.3.2 Stravovacie zariadenia

Stravovacie služby poskytované na území, ktoré chce rozvíjať cestovný ruch by mali spĺňať taktiež určité štandardy, ktoré zaručia vysokú spokojnosť turistov a ich opakované návštevy daného územia. Výsledkom bude ekonomický úžitok pre domáce obyvateľstvo z poskytovaných služieb a tým sa zlepši ekonomická situácia na vidieku.

Tab. 6

Počet stravovacích zariadení v mikroregióne k 31.12.2009 (počet miest na sedenie)

Obec	Počet stravovacích zariadení	Kapacita stravovacích zariadení
Čaradice	-	-
Červený Hrádok	-	-
Čierne Kľačany	-	-
Choča	-	-
Malé Vozokany	-	-
Nemčiňany	-	-
Nevidzany	-	-
Nová ves nad Žitavou	-	-
Slepčany	-	-
Tajná	-	-
Tekovské Nemce	-	-
Tesárske Mlyňany	2	60
Veľké Vozokany	-	-
Vieska nad Žitavou	-	-
Volkovce	5	250
Mikroregión Požitavie-Širočina	7	310

(Zdroj :vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

Stravovacie zariadenia pre turistov a návštevníkov na území mikroregiónu sa nachádzajú v blízkosti cesty I. triedy E65 Nitra – Zvolen a to len v obciach **Tesárske Mlyňany** (motel Tribeč a pohostinstvo Mlyňanka) a **Volkovce** (vináreň „U starej

mamy“, Nonstop gril, motel Šofér, motorest Zubor, čerpacia stanica OMV). Ich celková kapacita je 310 miest a drvivá väčšina sa nachádza v obci Volkovce v miestnej časti Olichov. Stravovacie služby na území mikroregiónu dopĺňajú rôzne školské kuchyne, ktoré v prípade hromadných spoločenských podujatí dokážu ponúknuť stravovacie služby (napr. stretnutie starostov s partnerským regiónom Haná z Českej republiky). Potenciál v poskytovaní stravovacích služieb by mohol byť v spojení stravovania a ochutnávky vín z vinohradov v obci Nevidzany.

4.3.3 Infraštruktúra cestovného ruchu

Na území mikroregiónu sa z infraštruktúry cestovného ruchu nachádza, iba jedna turisticko – informačná kancelária, ktorá má sídlo v obci Vieska nad Žitavou. Jej umiestnenie v tejto obci vychádza zo skúseností a návštevnosti územia, pretože v jej katastrálnom území sa nachádza arborétum Mlyňany, ktoré ročne navštívi asi 50 000 návštevníkov. Ostatné zariadenia infraštruktúry cestovného ruchu ako sú napr. zmenárne, hraničné priechody, cestovné kancelárie sa na území mikroregiónu nenachádzajú. Avšak cestovné kancelárie sú v okolitých mestách (Zlaté Moravce, Vráble)

4.3.4 Všeobecná infraštruktúra

4.3.4.1 Dopravná infraštruktúra

Mikroregión má relatívne dobrú dopravnú napojenosť na viaceré mestá v okolí. S krajským mestom Nitra a okresným mestom Zlaté Moravce ho spája cesta I. triedy E65 na južnom ťahu Nitra - Zvolen.. Medzi regionálnymi centrami Zlaté Moravce a Vráble sa nachádza cesta II. triedy 511. Ostatné komunikácie sú cesty III. triedy a miestne komunikácie. V obciach mikroregiónu je k dispozícii pre obyvateľov 26,2 km chodníkov

V súčasnosti prebieha výstavba rýchlostnej cesty R1 Nitra – Selenec – Beladice – Tekovské Nemce cez územie mikroregiónu, ktorá ešte zlepší dopravnú a časovú dostupnosť ako aj bezpečnosť dopravy. Celková dĺžka budovanej rýchlostnej cesty je 47 km pričom cez územie mikroregiónu prechádza približne 16 km. Vybudované budú aj dva privádzače a odvádzače pri obciach Tesárske Mlyňany a Čaradice, čo pomôže rozvoju záujmového územia. Výstavba by mala byť dokončená v prvej polovici roku 2011.

Dopravnú sieť v mikroregióne dopĺňajú dve železničné trate v smere Zlaté Moravce – Vráble – Nové Zámky (so zástavkami v Tesárskych Mlyňanoch a Slepčanoch a Novej Vsi nad Žitavou) a Zlaté Moravce – Kozárovce (so zástavkami v obciach Prílepy a Volkovce), ktorá je využívaná v súčasnosti len nákladnou dopravou.

Tab. 7

Prehľad cestnej siete v mikroregióne „Požitavie – Širočina“

	dĺžka cestnej siete (v km)
Diaľnice a rýchlostné cesty	0,0*
Cesta I. triedy	5,2
Cesta II. triedy	18,6
Cesta III. triedy	50,5
Miestne komunikácie	76,0

*vo výstavbe 16 km rýchlostnej cesty na území mikroregiónu „Požitavie – Širočina (Zdroj: TVRDOŇOVÁ, J. – GERHÁTOVÁ, B. 2008. Integrovaná stratégia územia mikroregiónu Požitavie – Širočina. Nitra: Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina, 2008. vlastné spracovanie)

Cestná sieť v mikroregióne „Požitavie – Širočina“ je vo veľkej miere zastúpená len cestami III. triedy a miestnymi komunikáciami, ktoré sú obyčajne v zlom technickom stave. Pre komplexný rozvoj územia a rozvoj cestovného ruchu v mikroregióne je cestná infraštruktúra v zlom pomere medzi jednotlivými triedami, avšak dá sa očakávať zlepšenie po dokončení rýchlostnej cesty R1 Nitra – Banská Bystrica.

4.3.4.2 Vybrané súčasti technickej infraštruktúry (vodovod, plynovod, kanalizácia, telekomunikácie)

Vodovodná sieť je v obciach mikroregiónu „Požitavie – Širočina, okrem obce Tekovské Nemce, vybudovaná v celkovej dĺžke 77,09 km. Z dôvodu, že územie mikroregiónu je zaradené do ochranného pásma atómovej elektrárne Mochovce bola vybudovaná prípojka prívodu vody z vodného zdroja Gabčíkovo, ktorá sa napojila na už vybudovaný vodovodný systém Vráble – Zlaté Moravce.

Kanalizačná sieť a čističky odpadových vôd sú vybudované v obciach Choča, Tesárske Mlyňany, Volkovce (80 %), a čiastočne vybudované s pokračujúcimi prácami

na výstavbe v obciach Malé Vozokany, Veľké Vozokany, Nemčiňany a Nevidzany. K 31.12. 2009 je vybudovaných 22,78 km. siete s 417 prípojkami.

Zásobovanie obyvateľov mikroregiónu elektrickou energiou prebieha cez elektrické vzdušné a káblové sieťové vedenie v celkovej dĺžke takmer 17 km. Hlavná transformovňa pre záujmové územie je v meste Zlaté Moravce, ktorá je využívaná na 15% celkovej kapacity 2 x 40 MVA.

Zemný plyn je na území mikroregiónu vedený cez medzištátny plynovod DN 700; PN 55 a plynovod Šaľa - Zlaté Moravce DN 500; PN 64. Jednotlivé obce sú napojené na uvedené plynovody. Ich celková dĺžka na území mikroregiónu je cca ako 75 km.

V mikroregióne je vybudovaná telekomunikačná sieť, ktorá je v správe Slovak telecom a.s. Okrem pevných telefónnych liniek je územie mikroregiónu pokryté aj sieťami mobilných operátorov T-mobile a.s., Orange Slovensko a.s. a Telefonica O2 a.s.

4.3.4.3 Obchodná sieť

Maloobchodná sieť je v prevažnej miere tvorená predajňami s potravinami, ktoré sa nachádzajú takmer v každej obci. V obciach kde sa nenachádza predajňa s potravinami sú základné obchodné služby poskytované predajňami zmiešaného tovaru. Obce s predajňami zmiešaného tovaru sa nachádzajú v obciach **Čaradice, Čierne Kľačany, Choča, Nevidzany, Slepčany, Vieska nad Žitavou**. Každá obec má svoje pohostinstvo alebo krčmu.

V niektorých obciach tvoria obchodnú sieť aj nepotravinárske obchody, ktoré poskytujú doplnkové služby. Sú to: obec **Tesárske Mlyňany** – drogistický tovar, predaj ovocných a okrasných stromov, obec **Volkovce** – predaj pohonných hmôt, predaj ovocných a okrasných stromov, predaj kameňa, predaj aut, predaj záhradnej architektúry, obec **Tekovské Nemce** záhradná technika, papierníctvo, umelé kvety a údržba motorových vozidiel, obec **Nemčiňany** a **Nová Ves nad Žitavou** – živé kvety, obec **Slepčany** – obuv, textilný tovar, kožený tovar, obec **Čierne Kľačany** – kvety, kačice.

Z vykonaného prieskumu medzi obcami vyplýva že veľkosť obchodnej siete v obciach do značnej miery závisí od jej veľkosti a dopytu po obchodných službách. Najviac obchodov sa nachádza v obciach **Tesárske Mlyňany, Nová Ves nad Žitavou** a **Volkovce, Čierne Kľačany** (obce nad 1000 obyvateľov), najmenej ich je v obci **Malé Vozokany** (313 obyvateľov).

4.3.4.4 Zdravotnícke služby

Zdravotnícke služby sú na území mikroregiónu poskytované len v obci Tesárske Mlyňany, v ktorej sídli ambulancia všeobecného lekára pre dospelých a ambulancia stomatológa. Pre obyvateľov je v tejto istej obci k dispozícii aj lekárne.

Komplexná zdravotná starostlivosť rôznych špecialistov a nemocníc je pre obyvateľov mikroregiónu poskytovaná v okolitých mestách Vráble a Zlaté Moravce, pričom niektoré nemocničné oddelenia sú k dispozícii až v mestách Levice a Nitra.

Z uvedených dôvodov považujeme pokrytie zdravotníckymi službami v mikroregióne za nedostačujúce čo vplyva na celkovú spokojnosť obyvateľov s touto verejnou službou.

4.3.4.5 Športovo – rekreačné zariadenia

V súčasnej dobe je veľmi dôležité ponúkať obyvateľom a taktiež návštevníkom rôzne služby na trávenie voľných chvíľ. Územie mikroregiónu poskytuje rôzne možnosti trávenia voľného času.

Tab. 8

Zoznam športovo – rekreačných zariadení v mikroregióne k 31.12.2009

Zariadenie	Počet	Obce
Futbalové ihrisko	15	Čaradice, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča, Malé Vozokany, Nemčiňany, Nevidzany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany, Tajná, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou, Volkovce
Detské ihrisko	12	Čaradice, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča, Nemčiňany, Nevidzany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Volkovce
Ihriská s umelou trávou	3	Nemčiňany, Tesárske Mlyňany, Volkoce
Telocvičňa	4	Červený Hrádok, Nová Ves nad Žitavou, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany
Posilňovňa	4	Slepčany, Veľké Vozokany, Tesárske Mlyňany, Nová Ves nad Žitavou
Tenisové kurty	3	Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča
Kúpalisko	1	Čaradice
Spolu	42	

(Zdroj: TVRDOŇOVÁ, J. – GERHÁTOVÁ, B. 2008, Integrovaná stratégia územia mikroregiónu Požitavie – Širočina. Nitra: Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina, 2008, vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

V obciach mikroregiónu sú intenzívne využívané na športové aktivity najmä futbalové ihriská jednak pre futbalistov ako aj pre dobrovoľných hasičov. Početné sú aj detské ihriská pre trávenie voľných chvíľ detí. V súčasnosti sú veľmi populárne multifunkčné ihriská, ktoré sa nachádzajú zatiaľ v troch obciach.

V apríli 2010 boli odovzdané žiadosti o nenávratný finančný príspevok na multifunkčné ihriská cez os 4. Leader Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 a opatrenie 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo. Z celkového počtu 11 ŽoNFP bolo až 5 žiadostí na výstavbu multifunkčného ihriska. Očakávame ich nárast na 8 multifunkčných ihrísk s umelým trávnatým povrchom do roku 2011. Ostatné športové a rekreačné zariadenia sa využívajú už v menšej miere, avšak majú potenciál pre nárast záujmu zo strany obyvateľov pri správnej propagácii a využití svojho potenciálu.

4.3.4.6 Kultúrno – spoločenské zariadenia

Kultúrno – spoločenské zariadenia poskytujú pre obyvateľov možnosti aktívneho trávenia voľného času v spoločnosti ostatných obyvateľov obce a mikroregiónu. Zaraďujeme sem kultúrne domy, obecné knižnice, klubovú činnosť – napr. mladých ľudí, dôchodcov, divadelníkov a pamätné izby.

Tab. 9**Zoznam kultúrno – spoločenských zariadení v mikroregióne k 31.12.2009**

Zariadenie	Počet	Obce
Kultúrny dom	15	Čaradice, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča, Malé Vozokany, Nemčiňany, Nevidzany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany, Tajná, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou, Volkovce
Knižnica	15	Čaradice, Červený Hrádok, Čierne Kľačany, Choča, Malé Vozokany, Nemčiňany, Nevidzany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany, Tajná, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou, Volkovce
Klub mladých	10	Čaradice, Čierne Kľačany, Nevidzany, Nemčiňany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany, Tekovské Nemce, Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Volkovce
Klub dôchodcov	7	Čierne Kľačany, Čaradice, Choča, Malé Vozokany, Nemčiňany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany, Volkovce
Pamätná izba	3	Tekovské Nemce, Nemčiňany, Červený Hrádok
Divadelný klub	4	Tesárske Mlyňany, Veľké Vozokany, Volkovce, Čaradice
Spolu	54	

(Zdroj: TVRDOŇOVÁ, J. – GERHÁTOVÁ, B. 2008. Integrovaná stratégia územia mikroregiónu Požitavie – Širočina. Nitra: Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina, 2008. Vlastný prieskum, vlastné spracovanie)

Každá obec mikroregiónu disponuje kultúrnym domom ako aj miestnou knižnicou. Kultúrny dom v Malých Vozokanoch je v havarijnom stave a pre obyvateľov je uzavretý, avšak pre spolkové činnosti sa využíva tzv. Spolcentrum. V obciach sú aktívne tiež rôzne spolky a kluby. Medzi najpočetnejšie patria kluby mladých, kluby dôchodcov ako aj športové oddiely a divadelné kluby. V obciach Tekovské Nemce, Nemčiňany a Červený Hrádok sú zriadené pamätné izby.

4.4 SWOT analýza

Na základe hodnotenia lokalizačných a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu sme stanovili pomocou SWOT analýzy silné a slabé stránky mikroregiónu „Požitavie – Širočina“.

Tab. 10

Silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Prírodný potenciál: <ul style="list-style-type: none">- vhodné prírodné podmienky (klíma, fauna, flóra)- vodné nádrže vhodné pre rybolov- poľovnícke revíry- príjemné vidiecke prostredie- Arborétum Mlyňany- priaznivé podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu- predpoklady pre rozvoj poznávacieho cestovného ruchu- vybudované cyklotrasy a turistické chodníky	Prírodný potenciál: <ul style="list-style-type: none">- nedostatočne využitý prírodný potenciál- intenzívne poľnohospodárstvo
Kultúrno-historický potenciál: <ul style="list-style-type: none">- vhodné kultúrno-historických podmienky- početné množstvo kostolov, sôch, krížov, božích múk, pamätníkov, technických diel, historických domov	Kultúrno-historický potenciál: <ul style="list-style-type: none">- nedostatočne využité a chátrajúce historické budovy- nedostatočne využitý kultúrno-historický potenciál- slabá propagácia historických pamiatok mikroregiónu
Organizované podujatia <ul style="list-style-type: none">- rozmanitá ponuka organizovaných podujatí- spracovaný kalendár organizovaných podujatí- vínohradnícke slávnosti	Organizované podujatia: <ul style="list-style-type: none">- nedostatočná prepojenosť jednotlivých organizovaných podujatí- nedostatočná propagácia kultúrno-spoločenských podujatí
Supraštruktúra: <ul style="list-style-type: none">- rekreačná oblasť v obci Čaradice- ubytovacie kapacity nízkeho štandardu	Supraštruktúra: <ul style="list-style-type: none">- nedostatok ubytovacích zariadení vyššieho štandardu- nedostatok stravovacích zariadení- zastaralý stav rekreačného strediska v obci Čaradice
Infraštruktúra CR: <ul style="list-style-type: none">- existencia turisticko - informačného centra v obci Vieska nad Žitavou- informačné tabule v každej obci mikroregiónu- vypracovaný knižný sprievodca	Infraštruktúra CR: <ul style="list-style-type: none">- chýbajúce pobočky cestovných kancelárií- nedostatok doplnkových aktivít- nedostatočná propagácia- neaktualizovaná www stránka

Všeobecná infraštruktúra: - dobrá dopravná dostupnosť - vybudovaná vodovodná sieť, plynovod, telekomunikačná sieť, elektrická sieť - vybudovaná základná obchodná sieť	Všeobecná infraštruktúra: - nedostatočná doplnková obchodná sieť - zlý stav kultúrno-spoločenských a športovo - rekreačných zariadení - nedostatočne vybudovaná kanalizačná sieť - slabé zdravotnícke služby v mikroregióne
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- možnosti čerpania fondov EÚ - využívanie potenciálu územia mikroregiónu - podpora nepoľnohospodárskych aktivít (rybolov, poľovníctvo, jazdectvo a pod.) - rozvoj poznávacieho cestovného ruchu - vytváranie pracovných príležitostí v oblasti CR - využitie historických udalostí	- úpadok a zánik tradícií a ľudovej kultúry - nedostatok finančných zdrojov pre rozvoj CR - slabá propagácia územia

Zdroj: vlastné spracovanie

5 NÁVRHY NA VYUŽITIE VÝSLEDKOV

Po celkovom zhodnotení predpokladov pre cestovný ruch v mikroregióne „Požítavie – Širočina“ ako aj silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrození vo SWOT analýze môžeme tvrdiť, že mikroregión „Požítavie – Širočina má predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu, avšak musí sa mu venovať významná pozornosť.

Návrhy:

- rozčleniť územie mikroregiónu na oblasti, z ktorých každá by sa zameriavala na iný druh cestovného ruchu a pre rozvoj ktorého má predpoklady.
 - rozvoj agroturistiky pri fungujúcich poľnohospodárskych podnikoch – obce Tekovské Nemce, Volkovce, Nevidzany, Nová Ves nad Žitavou, Slepčany
 - rozvoj vinohradníctva a turistiky pozdĺž vínnej cesty - obce Nemčičany, Nevidzany, Červený Hrádok, Čierne Kľáčany
 - rozvoj ovocinárstva – obce Nová Ves nad Žitavou, Slepčany
 - rozvoj arboréta Mlyňany ako miesta s najväčšou návštevnosťou v mikroregióne - obce Tesárske Mlyňany a Vieska nad Žitavou
- následne poskytovať doplnkové komplexné turistické programy na základe kultúrno - historických lokalizačných faktorov mikroregiónu, čím salepší celkový pohľad na región a turisti sa po práci v agroturizme môžu odreagovať pri uvedených pamiatkach
- pokračovať v budovaní partnerstiev a vo výmene skúseností a informácií v oblasti rozvoja vidieckeho cestovného ruchu s partnerskými regiónmi a nadväzovať spoluprácu s novými partnermi.
- využívať pri organizovaných podujatiach zanieteneých občanov z regiónu a propagovať podujatia nielen v rámci lokálnych médií, ale aj na výstavách typu Slovakotour, Agrokomplex a tým zlepšiť marketing organizovaných podujatí, ktoré by mohli mať význam minimálne v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja.
- územie mikroregiónu má veľké predpoklady v oblasti cykloturistiky, avšak momentálne chýbajú vybudované individuálne cyklotrasy.

Cyklotrasy, ktoré v mikroregiónu sú, sa nachádzajú len pozdĺž bežných cestných komunikácií. Za pozitívum považujeme ich dobré značenie.

- pre komplexný rozvoj cestovného ruchu je potrebné vybudovať stravovacie zariadenia aj v iných obciach ako Volkovce a Tesárske Mlyňany, ktoré získavajú svoju klientelu vďaka tomu, že sú v blízkosti hlavného ťahu Nitra - Banská Bystrica .
- v obciach vybudovať oddychové zóny, športoviská, preliezky, pieskoviská, aby návštevníci mali kde tráviť voľné chvíle spolu so svojimi deťmi.
- označiť okolité poľné cesty a lesné chodníky, zmapovať ich a propagovať medzi návštevníkmi, ktorí majú radi prechádzky, aby ich využívali a v prírode načerpali nové sily.
- zlepšiť činnosť turistickej informačnej kancelárie v obci Vieska nad Žitavou, aby boli informácie o regióne dostupnejšie a propagovať región aj priamo v arboréte Mlyňany pomocou letákov a mapiek mikroregiónu s vyznačenými pamiatkami.

6 ZÁVER

Diplomová práca bola zameraná na zhodnotenie lokalizačných a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu vo vybranom mikroregióne. V metodike práce sme si vybrali za záujmové územie mikroregiónu „Požitavie – Širočina“.

Pri hodnotení lokalizačných faktorov v regióne „Požitavie – Širočina“ sme dospeli k záveru, že je veľmi dobre vybavený prírodnými podmienkami (arborétum Mlyňany, miestne urbárne lesy, vodné nádrže, poľnohospodárska pôda, horská turistika – Veľký Inovec) ako aj kultúrno – historickými podmienkami sakrálné a svetské pamiatky, pamätník bitky proti Turkom pri Veľkých Vozokanoch, nálezisko Pyxidy, Zungov pri Slepčanoch a pod.

Realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu už nemajú také pevné zastúpenie medzi obcami. Ubytovacie kapacity sa nachádzajú len v siedmich obciach čo je menej ako 50 % z celkového počtu obcí. Väčšina ubytovacích zariadení vznikla len v roku 2009 ako reakcia miestnych obyvateľov na začatie výstavby R1 a potrebu robotníkov bývať v blízkosti stavby. Stravovacie zariadenia sa nachádzajú len v dvoch obciach a to Volkovce a Tesárske Mlyňany v blízkosti cesty I triedy medzi Nitrou a Banskou Bystricou. Uvedené stravovacie zariadenia poskytujú stravovanie najmä pre turistov, ktorí len prechádzajú cez územie mikroregiónu.

Celková vybavenosť mikroregiónu infraštruktúrou je dobrá čo sa týka napojenia na vodovod (87,7 %) a plynovod (79,91 %). Kanalizačná sieť (3,64 %) je vybudovaná len minimálne, väčšina domov má vlastné žumpy, z čoho vyplýva znečistenie životného prostredia splaškami zo žúmp. Taktiež vybavenosť obcí zdravotníckymi službami nie je najlepšia.

Územie mikroregiónu je relatívne dobre vybavené športovo – rekreačnými a kultúrno – spoločenskými zariadeniami, čo predstavuje alternatívnu možnosť trávenia voľného času pre turistov a návštevníkov.

Predpoklad rozvoja vidieckeho cestovného ruchu do budúcnosti je najmä v rozvoji agroturistiky, cykloturistiky a diverzifikácií poľnohospodárskych činností smerom k rybolovu, poľovníctvu, jazdectvu a vinohradníctvu, čím sa zabezpečí trvalo udržateľný rozvoj vidieka a tvorba nových pracovných príležitostí v obciach.

7 POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE INFORMÁCIÍ

- ARBORÉTUM MLYŇANY SAV. 2010. fotogaléria. [on-line]. 2010, [cit. 2010-15-04, 20:35 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.arboretum.sav.sk/>
- BALÁŽOVÁ, E. - PAPCUNOVÁ, V. - JARÁBKOVÁ, J. 2007. *Cestovný ruch a samospráva*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2007. ISBN 978-80-8069-862-1.
- DIAZ, D. 2001, *The Viability and sustainability of International Tourism in Trade organization*. [on-line]. 2001. [cit. 2009-12-08, 17:00 hod.]. Dostupné na internete: http://www.gdnet.org/cms.php?id=research_paper_abstract&research_paper_id=3875
- DOMEOVA, L. – ZEIPPELT, R. 2007. *Determination of suitable areas for country tourism and agro-tourism*. In *Rural development 2007*, 2007. č. 3, s 45-48
- FARNOSŤ TESÁRSKE MLYŇANY. 2010. *fotogaléria*. [on-line]. 2010, [cit. 2010-15-04, 20:30 hod.]. Dostupné na internete: http://www.fara.sk/tesarske_mlynany/fotogal.html
- GERHÁTOVÁ, B. 2007. *Program hospodárskeho rozvoja mikroregiónu Požitavie – Širočina*. Chrabrany: mikroregión Požitavie – Širočina, 2007.
- GUČÍK, M. A KOL. 1996. *Rukoväť podnikateľa vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike*. Banská Bystrica: Cestovateľ, 1996. ISBN 80-967649-0-X
- HABÁN, M. - OTEPKA, P. 2004. *Agroturistika*. Nitra : Vydavateľstvo SPU v Nitre. 2004. ISBN 80-8069-451-6.
- HABÁN, M. - OTEPKA, P. 2007. *Vidiecky turizmus a agroturizmus*. Nitra : Vydavateľstvo NOI, Bratislava. 2007. ISBN 978-80-89088-52-2.
- HORNER, S. – SWARBROOKE, J. 2003. *Cestovný ruch, ubytovanie a stravovanie, využití voľného času*. Praha : Grada publishing, a.s. , 2003. ISBN 80-247-0202-9
- JARÁBKOVÁ, J. 2005. *Audit zdrojov obce – východisko tvorby programov cestovného ruchu na úrovni obce*. In *Acta regionalia et environmentalica 1*, 2005. s 20 - 22
- JARÁBKOVÁ, J. 2002. *Evalvácia predpokladov obcí pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a jej aplikácia v lokálnom plánovaní*. [on-line]. 2002. [cit. 2009-12-04, 11:40 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.unsk.sk/files/PRNSK/CR/evalvaciaobci.ppt>.
- JARÁBKOVÁ, J. 2007. *Vybrané kapitoly z cestovného ruchu*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2007. ISBN 978-80-8069-950-5.
- KASPAR, C. 1995. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica : Trian, 1995. ISBN 80-901166-5-5.

KOVAČIC M. 2007. *Systém a podstata cestovného ruchu*. [on-line]. 2007. [cit. 2009-12-04, 10:55 hod.]. Dostupné na internete:

http://www.michalkovacic.com/files/110_systemapodstatacestovnehoruchu.doc.

KRAMÁREKOVÁ, H. – DUBCOVÁ, A. – KASANICKÁ, K. 2009. *Trvalo udržateľný rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina – začiatok cesty ...*. Nitra : FPV UKF Nitra, 2009. ISBN 978-80-8094-610-4

LAPIN, M. a i. 2002. *Klimatické oblasti 1:1 000 000*. In: Hrnčiarová, T. (red.) 2002. Atlas krajiny SR. Bratislava, Banská Bystrica : MŽP SR, SAŽP, 2002. ISBN 80-88833-27-8

LOPUŠNÝ, J. 2001. *Geografia cestovného ruchu Slovenska*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, Občianske združenie Ekonómia, 2001. ISBN 80-8055-548-6

MARCOUILLER, DW. 2008. *Distribution of income from tourism-sensitive employment*. In Tourism economics, 2008. č. 14, s. 545 – 565 ISSN: 1354-8166

MELNTOSH, R.W. – GOELDNER C.R. 1984. *Tourism: principles, practices, Philosophies*. Grid publishing. 1984. štvrté vydanie.

MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Choča*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:30hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.pozitaviesirocina.sk/choca.html>

MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Malé Vozokany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:30hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.pozitaviesirocina.sk/mvozokany.html>

MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Nemčiňany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:46 hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.pozitaviesirocina.sk/nemcinany.html>

MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Nevidzany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:55 hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.pozitaviesirocina.sk/nevidzany.html>

MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Tesárske Mlyňany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:25 hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.pozitaviesirocina.sk/mlynany.html>

MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Veľké Vozokany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:15 hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.pozitaviesirocina.sk/vvozokany.html>

-
- MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Vieska nad Žitavou*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:30 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/vieska.html>
- MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR. 2007. *Nová stratégia cestovného ruchu*. [on-line]. 2007. [cit. 2009-12-04, 10:59 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.economy.gov.sk/nova-strategia-rozvoja-cestovneho-ruchu-sr-do-roku-2013/130538s>
- MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR. 2009. *Príspevky na podporu rozvoja cestovného ruchu zo ŠR*. [on-line]. 2009. [cit. 2009-12-04, 11:14 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.economy.gov.sk/prispevky-na-podporu-rozvoja-cestovneho-ruchu-zo-sr-5414/127099s>
- MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR. 2009. *Operačný program konkurencieschopnosť a hospodársky rast*. [on-line]. 2009. [cit. 2009-12-04, 11:24 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.opkahr.sk/op-kahr/>
- MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. 2007. *Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013*. [on-line]. 2007. [cit. 2009-12-04, 11:20 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.ropka.sk/dokumenty-na-stiahnutie/>
- MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. 2007. *Regionálny operačný program*. [on-line]. 2007. [cit. 2009-12-04, 11:23 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.ropka.sk/dokumenty-na-stiahnutie/>
- NOVACKÁ, Ľ. 1996. *Klient v cestovnom ruchu*. Bratislava : Eurounion, 1996. ISBN 80-85568-60-8.
- NOVACKÁ, Ľ A KOL. 2001. *Služby a cestovný ruch*. Bratislava : SPRINT, 2001. ISBN 80-88848-78-4
- OBEC ČARADICE, 2010, *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 11:40 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.caradice.sk/web/lg/sk/id/1056/fotogaleria/>
- OBEC ČERVENÝ HRÁDOK. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 12:15hod.]. Dostupné na internete: http://www.cervenyradok.sk/?page_id=10
- OBEC ČIERNE KĽAČANY. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 12:30hod.]. Dostupné na internete: <http://www.cierneklacany.sk/fotogaleria.phtml?id3=33891>
- OBEC NOVÁ VES NAD ŽITAVOU. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 12:50hod.]. Dostupné na internete: <http://www.novavesnadzitavou.ocu.sk/sk/foto.php>
-

OBEC SLEPČANY. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 17:50hod.]. Dostupné na internete:

http://www.slepčany.sk/fotogalerie.phtml?id_menu=32357&module_action_73049_id_kat=5116#m_73049

OBEC TAJNÁ. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 18:10 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.tajna.sk/okolie-obce/>

OBEC TEKOVSKE NEMCE. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 21:20 hod.]. Dostupné na internete:

http://www.tekovskenenemce.sk/data/i_galeri.html

OBEC VOLKOVCE. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 21:00 hod.]. Dostupné na internete:

http://www.volkovce.sk/index.php?option=com_ice&Itemid=48

ONDRIŠ, L. A I. 1996. *Špecifiká a efekty v cestovnom ruchu*. Bratislava : SPIRIT - VFRA, 1996. ISBN 80-767122-8-4.

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA SR. 2007. *Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013*. [on-line]. 2007. [cit. 2009-12-04, 11:17 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.apa.sk/index.php?navID=132>

RAMANAUSKIENE, J. A KOL. 2007. *The possibilities for development of rural tourism and the means to enhance competitive rural tourism in Lithuania*. In Rural development 2007, 2007. č. 3, s. 266 – 274

RYGLOVÁ, K. 2007. *Limiting factors in the field of business activities in rural tourism*. In Zemedelska ekonomika, 2007. č. 53, s. 421 – 43

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ RUCH. 2005. *Regionalizácia cestovného ruchu v SR*. [on-line]. 2005. [cit. 2009-12-04, 11:27 hod.]. Dostupné na internete: <http://sacr.sk/sf/regionalizacia>

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ RUCH. 2009. *Vidiecky cestovný ruch*. [on-line]. 2009. [cit. 2009-12-04, 10:57 hod.]. Dostupné na internete: <http://new.sacr.sk/slovensko/nase-tipy-pre-vas/vidiecky-cestovny-ruch/>

ŠIMKOVÁ, E. 2008. *The sustainable development of rural areas and the role of rural tourism*. In E & M EKONOMIE A MANAGEMENT, 2008. č. 11, s. 26 – 32

ŠIMKOVÁ, E. 2007. *Strategic approaches to rural tourism and sustainable development of rural areas*. In Zemedelska ekonomika, 2007. č. 53, s. 263 – 270

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2010. *Počet obyvateľov k 31.12.2009*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-04-24, 10:52 hod.]. Dostupné na internete:

http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Demografia/Obyvatelstvo/2010/obce_2009.pdf

TVRDOŇOVÁ, J. – GERHÁTOVÁ, B. 2008. *Integrovaná stratégia územia mikroregiónu Požitavie – Širočina*. Nitra: Občianske združenie pre rozvoj mikroregiónu Požitavie – Širočina, 2008.

Vyhláška č. 277/2008 Zb. Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 26. júna 2008, ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaraďovaní do kategórií a tried.

WORLD TOURISM ORGANISATION. 2009. *Tourism – an Economic and Social Phenomenon*. [on-line]. 2009. [cit. 2009-12-04, 10:52 hod.]. Dostupné na internete:

<http://www.unwto.org/aboutwto/why/en/why.php?op=1>

ZDRUŽENIE PODNIKATEĽOV AGROTURISTIKY SLOVENSKA. 1993. *Vidiecky turizmus a agroturizmus v zahraničí – metodická pomôcka pre agropodnikateľov*. Bratislava : Vydavateľstvo ŘEKA, 1993.

8 PRÍLOHY

8.1 Príloha č. 1

diplomová práca na CD nosiči vo formáte pdf.

8.2 Príloha č. 2

Fotografie jednotlivých obcí mikroregiónu „Požitavie – Širočina“

Obec Čaradice

(kostol Pomocníci kresťanov , obecný park, futbalový areál)

Zdroj : OBEC ČARADICE, 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 11:40 hod.].

Dostupné na internete: <http://www.caradice.sk/web/lg/sk/id/1056/fotogaleria/>

Obec Červený Hrádok

(ľudová architektúra v obci, letecký pohľad, ľudové tradície v obci)

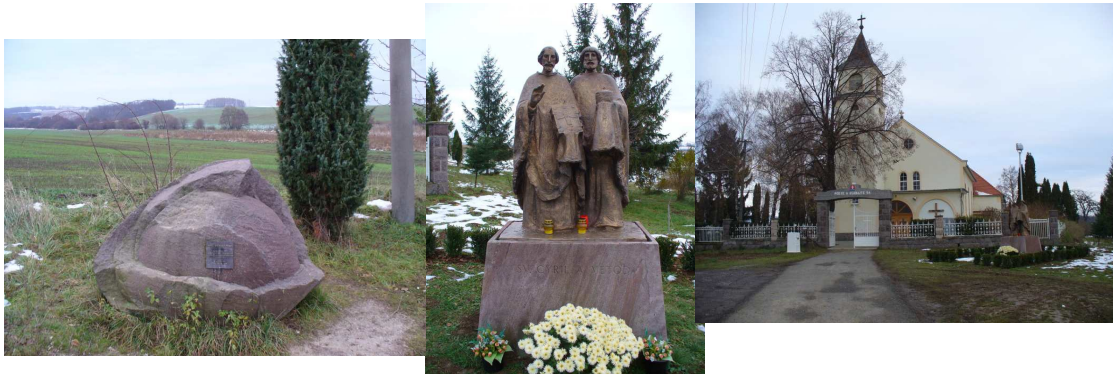

Zdroj : OBEC ČERVENÝ HRÁDOK. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04,

12:15hod.]. Dostupné na internete: http://www.cervenyradok.sk/?page_id=10

Obec Čierne Kľačany

(pamätník nálezu Pyxidy, pamätník sv. Cyrila a Metoda, kostol Krista Kráľa)

Zdroj : OBEC ČIERNE KĽAČANY. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 12:30hod.]. Dostupné na internete: <http://www.cierneklacany.sk/fotogaleria.phtml?id3=33891>

Obec Choča

(kostol ružencovej Panny Márie, budova obecného úradu a kultúrneho domu)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Choča*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:30hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/choca.html>

Obec Malé Vozokany

(kaštieľ rodiny Botkovcov, gotická hrobka rodiny Botkovcov)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Malé Vozokany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:30hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/mvozokany.html>

Obec Nemčiňany

(kostol sv. Michala archanjela, letecký pohľad na obec)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Nemčiňany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:46 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/nemcinany.html>

Obec Nevidzany

(kostol sv. Pavla apoštola, kaplnka Panny Márie Lurdskej)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Nevidzany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 19:55 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/nevidzany.html>

Obec Nová Ves nad Žitavou

(pútnický areál „Studnička“, rybník, budova domu kultúry a obecného úradu)

Zdroj : OBEC NOVÁ VES NAD ŽITAVOU. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 12:50hod.]. Dostupné na internete: <http://www.novavesnadzitavou.ocu.sk/sk/foto.php>

Obec Slepčany

(budova obecného úradu a kultúrneho domu, kostol sv. Jána Nepomuckého, vodná nádrž Slepčany)

Zdroj : OBEC SLEPČANY. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 17:50hod.].

Dostupné na internete:

http://www.slepčany.sk/fotogalerie.phtml?id_menu=32357&module_action_73049_id_kat=5116#m_73049

Obec Tajná

(kaštieľ rodiny Révayovcov, budova obecného úradu, kostol Všetichsvätých)

Zdroj : OBEC TAJNÁ. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 18:10 hod.].

Dostupné na internete: <http://www.tajna.sk/okolie-obce/>

Obec Tekovské Nemce

(letecký pohľad na obec, kostol Všetkých svätých)

Zdroj : OBEC TEKOVSKÉ NEMCE. 2010. *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 21:20 hod.]. Dostupné na internete: http://www.tekovskenenmce.sk/data/i_galeri.html

Obec Tesárske Mlyňany

(kaplnka Božského srdca Ježišovho, kostol sv. Juraja)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Tesárske Mlyňany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:25 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/mlynany.html>

Zdroj: FARNOSŤ TESÁRSKE MLYŇANY. 2010. *fotogaléria*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:30 hod.]. Dostupné na internete: http://www.fara.sk/tesarske_mlynany/fotogal.html

Obec Veľké Vozokany

(kostol sv. Mikuláša, pohľad na obec)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Veľké Vozokany*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:15 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/vvozokany.html>

Obec Vieska nad Žitavou

(kaštieľ rodiny Ambrózy v areály arboreta, kostol sv. Juraja)

Zdroj : MIKROREGIÓN POŽITAVIE - ŠIROČINA. 2010. *Obec Vieska nad Žitavou*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:30 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.pozitaviesirocina.sk/vieska.html>

Zdroj : ARBORÉTUM MLYŇANY SAV. 2010. *fotogaléria*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 20:35 hod.]. Dostupné na internete: <http://www.arboretum.sav.sk/>

Obec Volkovce

(stavanie mája v obci, roľnícka nedeľa, budova kultúrneho domu, kostol sv. Jakuba)

Zdroj : OBEC VOLKOVCE. 2010., *Fotogaléria obce*. [on-line]. 2010. [cit. 2010-15-04, 21:00 hod.].

Dostupné na internete: http://www.volkovce.sk/index.php?option=com_ice&Itemid=48